

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Flórfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetési díj: Háromhásos petitor egyszeri hirdetés 15 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Nyilntér: minden sor 20 fill.

Az «Eperjesi Széchenyi-kör»
hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Pó-utca 50-ik szám. Kössch Árpád könyvnyomató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények,
valamint a hirdetési díjak is.

Irányi síremléke.

A virágfakasztó, bájos május kinyilasztotta a kegyeletes visszaemlékezésnek illatos virágát egy csendes sírhant felett, a mely közel kilencz éve fekszik ott a budapesti kerepesi-temetőben. Ez a virágnylás kedves és drága volt minden magyar kebelnek, s édes megnyugvást áradoztatott szét a honfiak szívében, azt a mondhatatlanul jóleső tudatot ébresztvén benne, hogy az e hant alatt nyugovóra is igaz, határozottan igaz a költőnek ama szava, hogy:

Csak a mi benne por volt:
Az lett porrá,
Azt vevé el tőlünk itt e föld!

A visszaemlékezésnek ez a virágnylása nem volt egyéb, mint az az országra szóló szép ünnepély, a melyet az *Irányi Dániel* művészi síremlékének felavatása alkalmából május hó 12-ikén ült a hálás kegyelet!

Feléje dobbant a csendes sír felé a honfiak és honleányok szíve az egész hazából, a hol azt a köztiszteletben, közbecsülésben állott drága nevet csak ismerték, a melyet most márványba — művészi ihlettel — vésett, arany betűk hirdetnek az utókornak! Mintha azt akarnák mindnyájuk lelkébe vésní örökre, hogy kövessük valamennyien annak a megdicsőültnek felmagasztosító példáját, kinek jelleme: tiszta márvány-lap, honáért és nemzetéért minden áldozatra kész, nemes szíve pedig színarany volt szüntelen.

Vármegyénkbeli és városunkból is sokaknak, nagyon sokaknak a szíve dobbant ezen a napon a felé a sír felé, a melyet az ország legkiválóbb kitünőségeivel együtt beláthatatlan népsokaság vett ünnepelve körül. Ennek legyenek igénytelen tanújelei ezek a szerény sorok is!

Hiszen van-e közöttünk valaki, a ki ne

ismerte volna őt!? A ki ne emlékeznék arra a tiszteletet parancsoló alakra, a kit oly örömmel láttunk magunk között, valahányszor rokonainak látogatására közénk érkezett. Pedig oly szívesen időzött itt ősi városunk falai között. Annyira jól érezte magát itt közöttünk. A püspök-lak melletti kis utczában álló s a fák lombjaitól csaknem teljesen elborított barátságos háznak emeleti szobája de sokszor üdvözölte őt kedves, szeretett vendég gyanánt!

És az az ősi Kollégium, a melynek egyik kiváló dicsősége az, hogy őt is egykori tanítványai sorába számíthatta, az is mennyire vonzotta őt ide akkor is, a mikor már az élet vihara és hányatása messze szőlította őt körünk-ből. Mily nagy örömmel vett részt itt időzésekor mindég a Kollégium ügyeinek tárgyalásiban, nagy tudásával, nemes szívével vezetvén és irányozván azoknak menetét! Azt a nagy szeretetet, a melyet ez ősi tanintézet iránt, mint igazán hálás tanítvány, szüntelenül érezett, mi sem bizonyította ékebben és meggyőzőbben, mint az a gyönyörű beszéd, a mely még most is lelkesedésre gyújt, ha reá gondolunk s a melylyel a Kollégium nagy tanárának, az azóta szintén pihenni tért Vandránknak, félszázados tanári jubileumát (1883.) oly fényessé tette s a melyből, — mint láng-szellemének általában minden becses művéből, — utolérhetlenül nemes egyénisége oly hűen és éppen azért oly fényesen tündöklök élénk!

Lelkünk mélyéig hatottak azok a lelkes sorok, a melyekben fővárosi sajtónk most, erről az emlék-avatási ünnepéről, hírt adott. Örömlünket nem kis mértékben fokozta az a körülmény, hogy a megdicsőültnek eperjesi rokonai résztvettek az ünnepen. Ugyanígy örömlünkre szolgált az is, hogy városunk

választó-kerületének országos képviselője, ki egyszersmind az itteni Kollégiumnak felügyelője is, e kettős minőségében szintén ott volt az ünneplők között. Mindenekfölött örvendtünk azonban annak, hogy az egyik ünneplőbeszédet vármegyénk kiváló szülötte, hazánk politikai életének egyik legelsőbb jelese, az Eperjesi Széchenyi-körnek alapító-védnöke tartotta, kinek ékesen szóló ajkain, az ő nemes szívének dobogásával együtt, mindnyájunk szíve dobogása szólott az ünneplő közönség ezreihez!

Nem akarunk mi a megdicsőültről, mint politikusról szólni, hiszen az egész ünnep — ha nem tévedünk — nem is a politikának, hanem a nagy *hazafi* s a nagy *ember* soha el nem halványulható tiszta emlékezetének volt szentelve! *Hazafit* és *embert* ünnepelni pedig egy igénytelen társadalmi lapnak is szent joga és szent kötelessége! Hiszen az ünnepet megnyitó beszéd is azt hangsúlyozta, hogy: «Eljöttünk mi jó barátok és legnemesebb ellenfeleiből sokan, azért, hogy sírod felett kezet fogjunk és kézzel kézben, pártkülönbség nélkül legyünk tanúi emléked feltámadásának!»

Óh, vajha feltámadna, vajha igazán feltámadna lelkeinkben ez a drága, ez a szent emlék örökre!

Mert az *Irányi Dániel* emléke ma már nem pusztán egy nemes embernek áldással emlegetett tiszta emléke, hanem egy eszme, egy eszmény az, mely vajha minél teljesebben betölthetné lelkünket, szívünket, életfelfogásunkat és törekvéseinket!

Ez az eszme, ez az eszmény: a nemzet nagygyá, tökéletessé tételének szent ideálja és pedig a legnemesebb, a legtisztább értelemben vett szabadelvű haladás útján! Az ő szabadelvűsége az ember legtisztább fogalmá-

AZ „EPERJESI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

A magántulajdon és a Marx-féle szocializmus.

Írta és 1900. nov. 29-ikén a «sub auspiciis regis» ünnepélyes felavatáson felolvasta:
dr. Flórián Károly. (Vége.)

A Marx-féle szocializmus — vagy mint újabban nevezik a kollektívizmus — tehát csakis a tőke és a föld feletti magántulajdon helyteleníti. Vagyis megfordítva a tételt: a Marxizmus nem veti el teljesen a magántulajdon, mert a termelési tényezők feletti magántulajdon kivételével minden egyéb magántulajdont elismer.

A kollektív társadalomban tehát a termelési tényezők közös, kollektív tulajdon képeznének. És így ahhoz, hogy valaki a termelés eredményében részesedjék, más cím, mint a munka, nem léteznék.

Természetes azonban, hogy még mielőtt a munka eredménye szétosztásra kerülne, abból le kellene vonni azokat a költségeket, melyek az egyes közintézmények fenntartására szükségesek, valamint azokat a kiadásokat, melyeket a kollektív termelési eszközök jókarban tartására és esetleges kiegészítésére meg kell tenni.

Ezután a levonás után azonban mindenki munkájának arányában részesedik a munka eredményében. Természetes, hogy ennek a részesedésnek tárgya csakis fogyasztási-cikk lehet, mert elvileg ki van zárva, hogy tőkék magánkézbe jussanak.

Azon rész fölött azonban, mely a közös termelésből reá esett, minden egyes tulajdonjogot nyer. A fogyasztási

tási javaknak bizonyos mennyisége ez által magántulajdonná lesz.

Hogy itt a praktikus kivitelben nehézségek fognak felmerülni — azért, mert képzelhetők oly javak, melyek hol tőkék, hol nem — az kétségtelen. Azonban az elv praktikus keresztülvitelének nehézsége annak netáni helyességéből mit sem vonhat le, és így annak mint teóriának méltatásánál figyelembe nem vehető.

Van egy ismeretes szálló-ige, melyet — általános nézet szerint — Marx auktoritása is fed «Eigentum ist Diebstahl».

Nem kell elfelednünk, hogy a szocialisztikus ideál megvalósításának eszköze az osztályharc. A harc főtetejében pedig nincsen idő arra, hogy hosszas fejtegetéseket lehessen elmondani. Ott kevés betűvel sokat kell fölírni arra a lobogóra, mely alá a híveket gyűjteni akarják.

A szálló-igék a szelvény gyorsaságával terjednek, míg a tudományos fejtegetések ólomlábban járnak.

Az «Eigentum ist Diebstahl» tehát nem axioma, nem sarkigazság, de egy ilyen röpke szó, melynek helyes értelmezéséhez Marx műveinek, különösen pedig «Das Kapital» című munkájának — mely a «munkás bibliája» büszke címet viseli — ismerete föltétlenül szükséges.

Már Marxnak abból az elméletéből, melyet ő az értéktöbblet keletkezéséről felállított, kitűnik, hogy Marx nem minden, de csak bizonyos tulajdon, helyesebben: csak bizonyos magántulajdon tart lopásnak. Tudniillik a termelési tényezők feletti magántulajdon.

Marx evvel a kifejezéssel, hogy: a tulajdon lopás — csak arra akar rámutatni, hogy a termelési tényezők

feletti magántulajdon alapja a mai kapitalisztikus gazdasági szervezetnek és így oka és eszköze a munkás sanyarú helyzetének. A magántulajdonnak ezt a hatását nevezi ő lopásnak. Azonban éppen nem vádolja szubjektíve lopással az egyest, mert nagyon jól tudja azt, hogy a fennálló szervezet közepette az egyes kényszerítve van tőkék gyűjtésére, illetőleg a rendszer nyújtotta előny kimerítésére. Ha ezt nem teszi, versenyképtelenné lesz — összetiporják.

Nem az egyest vádolja meg, de a szervezetet, a melyben belül az egyes szükségszerűen csak akképen cselekedhetik, a mint cselekszik.

Arra a kérdésre már most, hogyan alakulna át a mai kapitalisztikus társadalom szabad versenyével és a tőkék feletti magántulajdonával kollektív társadalommá, a Marx-féle irány avval felel, hogy ő a tulajdonosokat szívesen «kisajátítja», hacsak azok abba beleegyeznek.

Kártalanítás fejében a kollektív társadalom azonban természetesen csak fogyasztási cikket, esetleg arra szóló utalványt adhat.

Ennek logikus következménye pedig az lenne, hogy a leggazdagabb családok is reá volnának utalva néhány emberöltő után a munkára, mint a jövedelem egyedüli forrására, mert ezeket a fogyasztási cikketeket tőkésíteni nem lehet.

Kimutattuk tehát, hogy egyáltalán nem felel meg a valóságnak amaz igen elterjedt nézet, hogy a Marx-féle szocializmus, vagyis a «kollektívizmus» a magántulajdonnak teljes negációját foglalná magában.

Vizsgáljuk meg már mostan, vajjon az a magán-

ban, lényegében, természetében gyökerező az a szabadelvűség volt, a mely sohase rombolni, mindég csak építeni akart, s a mely megalkuvást nem ismert soha! Az a szabadelvűség, a mely bántani nem kíván senkit, de a mely el nem tűr semmi bántást senki részéről. Az a szabadelvűség, a mely parlamenti és minden irányú működésében ott találta őt a küzdők legelső között, ha a honfiak legteljesebb jogegyenlőségének megvédéséről vagy diadalra juttatásáról volt szó. Az a szabadelvűség, a mely minden embertársban szeretett felebarátot lát kivétel nélkül, a kire kevesebb jogot s a kire több kötelességet nem háritana soha, mint a mennyi őt magát illeti, s a melylyel mindnyájának csak javát és üdvét igyekszik munkálni rendületlenül. Az az igazi szabadelvűség, a mely a jelzett Vandrák-ünnepen mondott beszédében, az ifjúság jövő nevelésére vonatkozólag, a következő — annyira reá valló — szavakat adta ajkaira: «S ühiesd sziveikbe s erősítsd meg azokban az igaz vallásosságot, azt, a mely türelmes: közöny-, s meleg: vakbuzgóság nélkül. Mint egykor minket: tanítsd ezeket is lelkesedni mindenért, a mi jó és szép és utálni a bűnt, a nemtelent! Mint egykor minket: tanítsd ezeket is szeretni a Hazát, ne pusztá szóval: okosan; ne szenvedélyektől vezettetve: önzéstelenül, híven az önfeláldozásig! És tanítsd hevülni a szabadság- s az egyenlőségért, vallás és nemzetiség különbsége nélkül, tisztelni a törvényt s a törvényes hatalmat, de nem rettenni vissza a hóhér pallosától sem, mikor a jog s az igazság védelme kívánja!»

Arany szívből fakadt arany szavak ezek, melyeket az egykori hálás tanítvány — mestere lelkének visszhangjaképpen — mond feléje! Méltók és alkalmasak arra, hogy hűséges és hálás tanítványok módjára eltanuljunk azokat valamennyien, annyival inkább, mert azok meg fogják aranyozni mindnyájunk szívét is, és ha általában eltanultuk azokat s ha engedjük, hogy gyökeret verjenek lelkünkben és megteremjék annyira szükségelt nemes gyümölcseiket: akkor békés fejlődésűvé tettük társadalmi életünket, nagygyá, erőssé tettük nemzetünket s tökéletesedése felé vittük az emberiséget!

Vármegyénk kitűnő fia mondotta elhangzott ünnepi beszédében azt, hogy: «... ez a síremlék csak szimboluma a magyar nemzet

kebelében élő megemlékezésnek és intő-jel, a mely a koronként megteveszthető közszellemet vissza-visszahívja azoknak a nemes és magasatos emberbaráti és hazafüi eszméknek a kultuszához, a melyeket ő oly igaz odaadással és hűséggel szolgált!» ...

Igen! Ennek a szimboluma, — ennek legyen a szimboluma ez az új síremlék az idők végételenéig!

(—h.)

Eperjesi Széchenyi-kör.

A Kör Évkönyve május 1-sején hagyta el a sajtót s annak szétküldése a közeli napokban veszi kezdetét. A díszes kiállítású kötet, melyet dr. Horváth Ödön kir. tanácsos, jogakadémiai dékán, a Kör titkára szerkesztett, méltóan sorakozik a Körnek eddig megjelent Évkönyveihez s egy becsületes, komoly, odaadó munkában és egyszersmind szép sikerekben oly igen gazdag esztendőnek az adatait tárja élénk nagyfontosságú közművelődési egyesületünk életéből. Az Évkönyv Szinyei Mersé Istvánnak, a Körlemondott elnökének, szépen sikerült arcképét tartalmazza; hasonlóan szövegbe nyomott arcképét közli dr. Krayzell Aurél kir. tanácsosnak, a színészeti szakválasztmány volt nagyeremű elnökének is. Az irodalmi-részben a Kör Vörösmarty-ünnepén előadott műveket olvashatjuk, úgymint: dr. Berzevicsy Albert v. b. t. t. védnöknek «Vörösmartyról» című megnyitóbeszédét, Csengey Gusztáv «Vörösmarty emléke» című ódáját, és dr. Körösy György «Vörösmarty születésének 100 éves fordulójára» című pályanyertes értekezését. Erre egy meleg megemlékezés következik dr. Krayzell Aurél felől. Majd a Kör háziestéin előadott művek közül Beér Ferencnek: «Vörösmarty költészet» című s a Kör pályázatán dícsérettel kitüntetett művét hozza a kötet. A hivatalos részben dr. Horváth Ödön részletes titkári jelentése, a közgyűlési jegyzőkönyv, a Kör pályázati felhívása, naplója s vagyoni viszonyainak kimutatása, végül tisztviselőinek és tagjainak névsora foglalják. Függetlenül a kötet a Kör újonnan rendezett könyvtárának dr. Körösy György által egybeállított jegyzékét tartalmazza. Nem lehet a célunk az, hogy részletesen foglalkozunk az Évkönyv méltatásával, hiszen lapunknak minden száma méltatta Körünk lelkes és buzgó működését az egész elmúlt év alatt, a melyről a most megjelent Évkönyv olyan lelkiismeretes hűséggel számol be. Csak örömmel üdvözölni kívánjuk Körünket ez Évkönyvének megjelenése alkalmából is, jól tudván azt, hogy ez ismét a Körnek egy jelentékeny sikerével egyértelmű!

Új vidéki-választmányi elnök. A Kör népnevelési szakválasztmánya felkérte Domokos József sovári főbányahivatali főnököt arra, hogy az Almásy Andor elnöközése folytán megüresedett sovári vidéki-választmányi elnökséget elfogadni szíveskedjék. Nevezett meleg hangon írott levélben értesítette a Kört, hogy a megbízásnak a legnagyobb készséggel tesz eleget s mindent meg fog tenni arra nézve, hogy a Széchenyi-kör

A megtakarítás kérdése közvetlenül átvezet az örökösödés kérdéséhez.

Azokból az elvekből, melyek Marx műveiben le vannak rakva, éppenséggel nem következnek az örökösödés eltörölése. És pedig annál kevésbé következnek, mert nem kell elfelednünk, hogy a tőkék kollektív tulajdont képeznek és így az örökösödés csak fogyasztási javak tekintetében lehetséges. Az ilyen örökösödési jog pedig a köz szempontjából igen alárendelt jelentőségű.

A megtakarítás tárgyai között említettük a munkautalványokat. Ezek a kollektív államban a pénzt helyettesítik. Minden egyes munkája arányában ilyen munkautalványokat kap, melyek ellenében az állami ártuházaknál megfelelő értékű árut vehet. Azonban semmi sem gátolja az egyest abban, hogy ily munkautalványokat megtakarítson. Sőt szükséges ez azért, mert csak így válik lehetővé a jövedelemnek különös privát célokra való koncentrációja.

3. A kölcsön. A kamatozó tőke-kölcsön a kollektív társadalomban ki van zárva, mert tőkék feletti magántulajdon nincsen.

A fogyasztási kölcsön pedig szintén kizártnak tekintendő. Föl kell tennünk ugyanis, hogy az egyes a kollektív államtól magától is kaphat bizonyos mértékig kamatnélküli fogyasztási kölcsönt arra a munkájára, melyet ő még csak a jövőben fog szolgáltatni. A míg tehát valaki az államtól kaphat kölcsönt, nem igen fog magánosokhoz fordulni. Mikor pedig az a mérték már betelt, a meddig az állam hitelez, akkor meg egyáltalán nem kap az illető kölcsönt, mert hiszen akkor már nem hitelképes.

lobogóját a vidéki-választmány működésének helyén is minél magasabba emelje. Nagy örömmel és megnyugvással vehetjük tudomásul ezt az eseményt, s örömmel üdvözöljük a sovári köz- és társadalmi élet terén annyira tisztelt és nagybecsült kiváló hivatalnoknak hazafias buzgalmát, mely Körünk felhívására ily szépen visszhangot keltett az ő kebelében!

H I R E K.

* Eperjesi gör. kath. egyházmegyei hírek. Lelekesi kinevezések. Petrásovich Péter, miklósvágási g. k. lelekesnek elhalálása folytán megüresedett lelekesi javadalomra Kellő János királynépi esperes-lelekes ugyanilyen minőségben lett áthelyezve; Neviczky Tivadar újdonszentelt áldozár s a helybeli tanítóképző-intézet tanítója h-lelekeszé lett kinevezve.

* Új esperes-prépost. Ő Felsége a Király Hartsár Péter kis-szebeni esperes-plébánosnak a Szentkeresztről nevezett bevei — másként böi esperes-prépostságot adományozta.

* Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Rubis Elemér cs. és kir. főhadnagyot az eperjesi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez kir. pénzügyi számtisztte ideiglenes minőségben kinevezte.

* Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Irányi János nagyváradi kir. törvényszéki joggyakornokot ugyanoda aljegyzővé nevezte ki.

* Érettségi kormányképviselők kinevezése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az autonóm felekezeti középiskolák folyó évi rendes érettségi vizsgálatához, az 1883. évi XXX. t-cz. alapján, e napokban nevezte ki a kormány-képviselőket. Az eperjesi koll. főgimnáziumhoz dr. Petz Vilmos budapesti egyetemi ny. r. tanárt nevezte ki. Kollégiumunk tanári-karából ezenkívül kineveztetett a békéscsabai ág. ev. főgimnáziumhoz dr. Horváth Ödön kir. tanácsos, jogakadémiai dékán; az iglói ág. ev. főgimnáziumhoz dr. Szlavik Mátyas koll. igazgató, hittanintézet dékán.

* Miniszteri biztos kiküldése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az eperjesi kir. kath. főgimnáziumban a folyó évben megtartandó érettségi vizsgálatokhoz Dégen Gusztáv országgyűlési képviselőt küldte ki.

* Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Csontos Alajos bártfai állami elemi iskolai igazgató-tanítót a hatvani állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

* Haláleset. Stenhura Géza gimn. IV. osztályú tanuló május 10-ikén hosszú szenvedés után, életének 13-ik évében elhunyt. Temetése május 12-ikén ment végbe Pancsován.

* Közgyűlés. Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház május 19-ikén d. e. 11 órakor a Kollégium imatermében egyházi közgyűlést tart, a következő tárgysorozat-tal: 1. Az iskolaszék, illetve a presbiterium javaslata iskoláink fejlesztését illetőleg. 2. Püspök szóbeli felhívásának tárgyalása az újon építendő tanítóképződe ügyében. 3. Folyó-ügyek. 4. Esetleges indítványok.

4. Az ajándékozás lehetőségét és szabadságát semmi sem korlátozza. És az éppen úgy történhetik tényleges javakban, mint munka-ügyekben.

Vizsgálódásunk eredményét röviden abban foglalhatjuk össze, hogy a Marx-féle szocializmus úgy elvileg, mint tényleg is, elismeri ugyan a magántulajdont, csak-hogy azt a kollektív tulajdon javára annyira megszorítja, hogy egyéni tőke képződését lehetetlenné teszi.

A magántulajdon tárgyából pedig teljesen ki van zárva mindaz, a mi az emberi munka eredményeinek főlhalmozását azoknak és azok utódainak javára, — kik munka és szorgalom által nagyobb eredményeket értek el — lehetővé tenné.

De lehet-e a gazdasági élet fellendülését a kollektív tulajdon intézményétől várni? Kétségtelen, hogy nem. Sőt ellenkezőleg. A gazdasági haladásnak legfőbb rugója a vagyon gyűjtésének lehetősége és reménye; az a remény, hogy a megfeszített munka jutalmaként az egyes önmagának és családjának jobb megélhetést, kellemesebb jövőt biztosíthat: ez a rugó megszűnnék működni, mert hiszen a kollektív vagyon nem azoknak válnék javára, kik azt eszükkel és szorgalmukkal megteremtették.

A kollektív tőke intézményének közvetlen folyamánya pedig egy olyan szövevényes és az egyén magán- és családi életébe is mélyen belenyúló állami gépezet lenne, mely a történetben eddig ismert autokráciákat teljesen fölülmúlná.

A kollektív vagyon tehát végeredményében zsarnok-ságra és elszegényedésre vezetne.

tulajdon, meiyet a kollektívizmus a fogyasztási-czikkek tekintetében megenged, teljes valódi magántulajdon-e, vagy pedig csak tartalom nélküli üres váz?

A jövedelem szabad felhasználásának négy módját vesszük fel Schäffle szerint. És pedig:

1. a saját fogyasztást; 2. a saját megtakarítást; 3. a jövedelemnek, vagy egyes részeinek másokra való átruházását a visszafizetés kötelezettsége mellett; 4. az elajándékozást.

Ezeket az eseteket sorra kell venni és azt kell vizsgálnunk, vajjon az egyén nincsen-e a szocialisztikus államban ebben a tekintetben jobban megszorítva, mint a kapitalisztikus társadalomban.

1. A fogyasztás tekintetében — miután éppen a fogyasztás céljából engedi meg a kollektívizmus a magántulajdont — mi sem korlátozza az egyest, hogy akképen és oly módon használja fel jövedelmét, a mint azt éppen kénye-kedve tartja.

Természetes, hogy a köz java, mint most, úgy akkor is némienemü korlátokat vonni fog.

2. A megtakarítást mi sem zárja ki. Nem zárja ki pedig különösen azért, mert a megtakarítás tárgyát nem képezik többé termelési tőkék, hanem csak fogyasztási-czikkek: ruhák, élelmiszerek, könyvek, ingóságok, melyekhez esetleg a munkautalványok is hozzájárulhatnak. Ezek pedig nagy vagyon összehalmozódását, és így új egyenlőtlenségek létrehozását azért nem fogják elősegíteni, mert annak következtében, hogy a tőkék feletti magántulajdon ki van zárva és hogy a kamatozó kölcsönnek helye nincsen, előállott az az állapot, melyet Aristoteles így jellemezett: «a vagyon nem fiadzik többé».

hirt
(sze
köv
lik
leán
írta
lás
joga
Józ
da
az
tudo
előz
a va
Nem
előad
most
azok
mány
de va
A m
Szécs
s a m
nak a
a mel
álló s
figyel
bemű
közön
számá
fénype
dik te
egy d
détileg
ajánju
igérke
kibocs
* J
jus 11
méth
kis tár
ménye
olyan
volna
majális
érvényi
május
drágá
ját. An
erősen
jusból
együtt
kegyele
ragyog
a majál
legkedv
szép má
jesről,
kies fek
jogászte
figyelm
* A s
sületén
Töltsek
tisztelt
tel meg
lati taní
díj reviz
értekezés
kezés; ta
könyvek
jus 6-iká
Adolf s.
* Ma
tekvő s
éveken
a mult
áron. M
állítani a
szünetet
modern
hívjuk oly
mai szá
* Új
vezető s
jelenlegi,
galmi kö
gal való
maszható
képződés

ban, lényegében, természetében gyökerező az a szabadelvűség volt, a mely sohase rombolni, mindég csak építeni akart, s a mely megalkuvást nem ismert soha! Az a szabadelvűség, a mely bántani nem kíván senkit, de a mely el nem tűr semmi bántást senki részéről. Az a szabadelvűség, a mely parlamenti és minden irányú működésében ott találta őt a küzdők legelső között, ha a honfiak legteljesebb jogegyenlőségének megvédéséről vagy diadalra juttatásáról volt szó. Az a szabadelvűség, a mely minden embertársban szeretett felebarátot lát kivétel nélkül, a kire kevesebb jogot s a kire több kötelességet nem háritana soha, mint a mennyi őt magát illeti, s a melylyel mindnyájának csak javát és üdvét igyekszik munkálni rendületlenül. Az az igazi szabadelvűség, a mely a jelzett Vandrak-ünnepen mondott beszédében, az ifjúság jövő nevelésére vonatkozólag, a következő — annyira reá valló — szavakat adta ajkaira: «S ülesd sziveikbe s erősítsd meg azokban az igaz vallásosságot, azt, a mely türelmes: közöny-, s meleg: vakbuzgóság nélkül. Mint egykor minket: tanítsd ezeket is lelkesedni mindenért, a mi jó és szép és utálni a bűnt, a nemtelent! Mint egykor minket: tanítsd ezeket is szeretni a Hazát, ne pusztá szóval: okosan; ne szenvedélyektől vezettetve: önzéstelenül, hiven az önfeláldozásig! És tanítsd hevülni a szabadság- s az egyenlőségért, vallás és nemzetiség különbsége nélkül, tisztelni a törvényt s a törvényes hatalmat, de nem rettenni vissza a hóhér pallosától sem, mikor a jog s az igazság védelme kívánja!»

Arany szívből fakadt arany szavak ezek, melyeket az egykori hálás tanítvány — mestere lelkének visszhangjaképpen — mond feléje! Méltóak és alkalmasak arra, hogy hűséges és hálás tanítványok módjára eltanuljuk azokat valamennyien, annyival inkább, mert azok meg fogják aranyozni mindnyájunk szívét is, és ha általában eltanultuk azokat s ha engedjük, hogy gyökeret verjenek lelkünkben és megteremjék annyira szükségelt nemes gyümölcsöket: akkor békés fejlődésűvé tettük társadalmi életünket, nagygyá, erőssé tettük nemzetünket s tökéletesedése felé vittük az emberiséget!

Vármegyénk kitűnő fia mondotta elhangzott ünnepi beszédében azt, hogy: «... ez a síremlék csak szimboluma a magyar nemzet

kebelében élő megemlékezésnek és intő-jel, a mely a koronként megteveszhető közszellemet vissza-visszahívja azoknak a nemes és magasztos emberbaráti és hazafiúi eszméknek a kultuszához, a melyeket ő oly igaz odaadással és hűséggel szolgált!» ...

Igen! Ennek a szimboluma, — ennek legyen a szimboluma ez az új síremlék az idők végtelenéig!

(—h.)

Eperjesi Széchenyi-kör.

A Kör Évkönyve május 1-jeén hagyta el a saját s annak szétküldése a közeli napokban veszi kezdetét. A díszes kiállítású kötet, melyet dr. Horváth Ödön kir. tanácsos, jogakadémiai dékán, a Kör titkára szerkesztett, méltóan sorakozik a Körnek eddig megjelent Évkönyveivel s egy becsületes, komoly, odaadó munkában és egyszersmind szép sikerekben oly igen gazdag esztendőnek az adatait tárja élénk nagyfontosságú köznevelődési egyesületünk életéből. Az Évkönyv *Szinyei Merse István*nak, a Kör lemondott elnökének, szépen sikerült arcképét tartalmazza; hasonlóan szövegbe nyomott arcképét közli dr. Kraysell Aurél kir. tanácsosnak, a színészeti szakválasztmány volt nagyérdemű elnökének is. Az irodalmi-részben a Kör Vörösmarty-ünnepén előadott műveket olvashatjuk, úgymint: dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t. védnöknek «Vörösmartyról» című megnyitóbeszédét, Csengey Gusztáv «Vörösmarty emléke» című ódáját, és dr. Körösy György «Vörösmarty születésének 100 éves fordulójára» című pályanyertes értekezését. Erre egy meleg megemlékezés következik dr. Kraysell Aurél felől. Majd a Kör háziestéin előadott művek közül *Beér Ferencnek: «Vörösmarty költészet»* című s a Kör pályázatán dícsérettel kitüntetett művét hozza a kötet. A hivatalos részben dr. Horváth Ödön részletes titkári jelentése, a közgyűlési jegyzőkönyv, a Kör pályázati felhívása, naplója s vagyoni viszonyainak kimutatása, végül tisztviselőinek és tagjainak névsora foglalják. Függetlenül a kötet a Kör újonnan rendezett könyvtárának dr. Körösy György által egybeállított jegyzékét tartalmazza. Nem lehet a célunk az, hogy részletesen foglalkozunk az Évkönyv méltatásával, hiszen lapunknak minden száma méltatta Körünk lelkes és buzgó működését az egész elmúlt év alatt, a melyről a most megjelent Évkönyv olyan lelkiismeretes hűséggel számol be. Csak örömmel üdvözölni kívánjuk Körünket ez Évkönyvének megjelenése alkalmából is, jól tudván azt, hogy ez ismét a Körnek egy jelentékeny sikerével egyértelmű!

Új vidéki-választmányi elnök. A Kör népnevelési szakválasztmánya felkérte Domokos József soóvári főbányahivatali főnököt arra, hogy az Almásy Andor eltávazása folytán megüresedett soóvári vidéki-választmányi elnökséget elfogadni szíveskedjék. Nevezett meleg hangon írott levélben értesítette a Kört, hogy a megbízásnak a legnagyobb készséggel tesz eleget s mindent meg fog tenni arra nézve, hogy a Széchenyi-kör

lobogóját a vidéki-választmány működésének helyén is minél magasabbra emelje. Nagy örömmel és megnyugvással vehetjük tudomásul ezt az eseményt, s örömmel üdvözöljük a soóvári köz- és társadalmi élet terén annyira tisztelt és nagyrabecsült kiváló hivatalnoknak hazafias buzgalmát, mely Körünk felhívására ily szép visszhangot keltett az ő kebelében!

H I R E K.

* Eperjesi gör. kath. egyházmegyei hírek. *Lelkészi kinevezések.* Petrásovich Péter, miklósvágási g. k. lelkésznek elhalálása folytán megüresedett lelkészi javadalomra *Kellő János* királynépi esperes-lelkész ugyanilyen minőségben lett áthelyezve; *Nevicsky Tivadár* újdonszentelt áldozár s a helybeli tanítóképző-intézet tanítója h.-lelkésszé lett kinevezve.

* Új esperes-prépost. Ő Felsége a Király *Hartsár Péter* kis-szebeni esperes-plébánosnak a Szentkeresztről nevezett *bevei* — másként bőii esperes-prépostságot adományozta.

* Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Rubis Elemér* cs. és kir. főhadnagyot az eperjesi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kir. pénzügyi számtiszté ideiglenes minőségben kinevezte.

* Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Iványi János* nagyváradi kir. törvényszéki joggyakornokot ugyanoda aljegyzővé nevezte ki.

* Érettségi kormányképviselők kinevezése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az autonóm felekezeti középiskolák folyó évi rendes érettségi vizsgálatához, az 1883. évi XXX. t.-cz. alapján, e napokban nevezte ki a kormány-képviselőket. Az eperjesi koll. főgimnáziumhoz dr. *Petz Vilmos* budapesti egyetemi ny. r. tanárt nevezte ki. Kollégiumunk tanári-karából ezenkívül kinevezetett a békéscsabai ág. ev. főgimnáziumhoz dr. *Horváth Ödön* kir. tanácsos, jogakadémiai dékán; az iglói ág. ev. főgimnáziumhoz dr. *Szlávik Mátyas* koll. igazgató, hittanintézeti dékán.

* Miniszteri biztos kiküldése. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter az eperjesi kir. kath. főgimnáziumban a folyó évben megtartandó érettségi vizsgálatokhoz *Degen Gusztáv* országgyűlési képviselőt küldte ki.

* Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Csontos Alajos* bártfai állami elemi iskolai igazgató-tanítót a hatvani állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

* Haláleset. *Stenhura Géza* gimn. IV. osztályú tanuló május 10-ikén hosszú szenvedés után, életének 13-ik évében elhunyt. Temetése május 12-ikén ment végbe Pancsován.

* Közgyűlés. Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház május 19-ikén d. e. 11 órakor a Kollégium imatermében egyházi közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. Az iskolaszék, illetve a presbiterium javaslata iskoláink fejlesztését illetőleg. 2. Püspök szóbeli felhívásának tárgyalása az újon építendő tanítóképződe ügyében. 3. Folyó-ügyek. 4. Esetleges indítványok.

tulajdon, melyet a kollektívizmus a fogyasztási-cikkek tekintetében megenged, teljes valódi magántulajdon-e, vagy pedig csak tartalom nélküli türes váz?

A jövedelem szabad felhasználásának négy módját vesszük fel Schaffle szerint. És pedig:

1. a saját fogyasztást; 2. a saját megtakarítást;
3. a jövedelemnek, vagy egyes részeinek másokra való átruházását a visszafizetés kötelezettsége mellett;
4. az elajándékozást.

Ezeket az eseteket sorra kell venni és azt kell vizsgálnunk, vajjon az egyén nincsen-e a szocialisztikus államban ebben a tekintetben jobban megszorítva, mint a kapitalisztikus társadalomban.

1. *A fogyasztás* tekintetében — miután éppen a fogyasztás céljából engedi meg a kollektívizmus a magántulajdont — mi sem korlátozza az egyest, hogy akképen és oly módon használja fel jövedelmét, a mint azt éppen kénye-kedve tartja.

Természetes, hogy a köz java, mint most, úgy akkor is néminemű korlátokat vonni fog.

2. *A megtakarítást* mi sem zárja ki. Nem zárja ki pedig különösen azért, mert a megtakarítás tárgyát nem képezik többé termelési tőkék, hanem csak fogyasztási-cikkek: ruhák, élelmiszerek, könyvek, ingóságok, melyekhez esetleg a munkautalványok is hozzájárulhatnak. Ezek pedig nagy vagyon összehalmozódását, és így új egyenlőtlenlégek létrehozását azért nem fogják elősegíteni, mert annak következtében, hogy a tőkék feletti magántulajdon ki van zárva és hogy a kamatozó kölcsönnek helye nincsen, előállott az az állapot, melyet Aristoteles így jellemezett: «a vagyon nem fiadzik többé».

A megtakarítás kérdése közvetlenül átvezet az örökösödés kérdéséhez.

Azokból az elvekből, melyek Marx műveiben le vannak rakva, éppenséggel nem következik az örökösödés eltörlése. És pedig annál kevésbbé következik, mert nem kell elfelednünk, hogy a tőkék kollektív tulajdont képeznek és így az örökösödés csak fogyasztási javak tekintetében lehetséges. Az ilyen örökösödési jog pedig a köz szempontjából igen alárendelt jelentőségű.

A megtakarítás tárgyai között említettük a munkautalványokat. Ezek a kollektív államban a pénzt helyettesítik. Minden egyes munkája arányában ilyen munkautalványokat kap, melyek ellenében az állami áruházaknál megfelelő értékű árut vehet. Azonban semmi sem gátolja az egyest abban, hogy ily munkautalványokat megtakarítson. Sőt szükséges ez azért, mert csak így válik lehetővé a jövedelemnek különös privát célokra való koncentrációja.

3. *A kölcsön.* A kamatozó tőke-kölcsön a kollektív társadalomban ki van zárva, mert tőkék feletti magántulajdon nincsen.

A fogyasztási kölcsön pedig szintén kizártnak tekintendő. Föl kell tennünk ugyanis, hogy az egyes a kollektív államtól magától is kaphat bizonyos mértékig kamat nélküli fogyasztási kölcsönt arra a munkájára, melyet ő még csak a jövőben fog szolgáltatni. A míg tehát valaki az államtól kaphat kölcsönt, nem igen fog magánosokhoz fordulni. Mikor pedig az a mérték már betelt, a meddig az állam hitelez, akkor meg egyáltalán nem kap az illető kölcsönt, mert hiszen akkor már nem hitelképes.

4. *Az ajándékozás* lehetőségét és szabadságát semmi sem korlátozza. És az éppen úgy történhetik tényleges javakban, mint munka jegyekben.

Vizsgálódásunk eredményét röviden abban foglalhatjuk össze, hogy a Marx-féle szocializmus úgy elvileg, mint tényleg is, elismeri *ugyan* a magántulajdont, csak hogy azt a kollektív tulajdon javára *annyira* megszorítja, hogy *egyéni tőke képződését lehetetlenné teszi*.

A magántulajdon tárgyaiból pedig teljesen ki van zárva mindaz, a mi az emberi munka eredményeinek főlhalmozását azoknak és azok utódainak javára, — kik *munka és szorgalom* által nagyobb eredményeket értek el — lehetővé tenné.

De lehet-e a gazdasági élet fellendülését a kollektív tulajdon intézményétől várni? Kétségtelen, hogy *nem*. Sőt *ellenkezőleg*. A gazdasági haladásnak legfőbb rugója a vagyon gyűjtésének lehetősége és reménye; az a remény, hogy a megfeszített munka jutalmaként az egyes önmagának és családjának jobb megélhetést, kellemesebb jövőt biztosíthat: ez a rugó megszűnnék működni, mert hiszen a kollektív vagyon nem azoknak válnék javára, kik azt eszközzel és szorgalmukkal megteremtették.

A kollektív tőke intézményének közvetlen folyamánya pedig egy olyan szövevényes és az egyén magán- és családi életébe is mélyen belenyúló állami gépezet lenne, mely a történetben eddig ismert *autokráziákat* teljesen fölülmúlná.

A kollektív vagyon tehát végeredményében *szarnok ságra* és *elsszegényedésre* vezetne.

* **Valásos est a Kollégiumban.** Az eperjesi ág. hitv. ev. theol. ifjúsági belmissziói egyesület f. hó 22-ikén (szerdán) d. u. 5 órakor tartja III. vallásos estélyét a következő műsorral: 1. Ének: «Ima» Heroldtól Éneklik *Varkoly Szerén* vezetése alatt az ág. hitv. ev. polgári leányiskola növendékei. 2. Szavaltat. «A gályarabok» Írta dr. Váradi Antal. Szavaltja *Mikler Szerén*. 3. Valás és egyház» Írta és felolvassa: dr. *Mikler Károly* jogakad. tanár. 4. Szavaltat. «Pro fide» Írta Farkas József. Szavaltja *Russ Zoltán* theologus. 5. Ének. «Esti dal.» Abt. től Éneklik *Varkoly Szerén* vezetése alatt az ág. hitv. ev. polgári leányiskola növendékei.

* **Az «Uránia» előadásai.** Az «Uránia» magyar tudományos színház — mint azt lapunk mult számában elözetesen érdeme szerint méltattuk — május 16-ikán, a városi színházban, tényleg megkezdte előadásait. Nem mondhatunk egyebet most, a mikor már két előadásról számolhatunk be, hogy az «Uránia»-nak mostani előadásai sokáig emlékeztetnek maradtak azoknak, kik részesei lehettek ennek a hazafias tudományos vállalatnak nemcsak tudomány-népszerűsítő, de valóságos magasztos hatású újabb előadásainak. A május 16-iki első előadás Amerikát mutatta be. Szédületes haladását az új világrésznek megcsodáltuk s a munka emberfeletti dimenziói — kapcsolatban azoknak a felsőes természetű szépségeknek bemutatásával, a melyek szintén ennek a világrésznek képezik egyedülálló sajátosságait — lekötötték egész lelkünknek éber figyelmét. A mesterien sikerült felvételeknek tökéletes bemutatása valósággal elragadta az eléggé szép számú közönséget. A második előadás, melyről lapunk mult számában kimerítően megemlékeztünk, a «XIX. század», ténypontja a sorozatnak. Szombaton «1848» elevenedik fel előttünk s *mint örömmel értesülünk, vasárnap egy délutáni és egy esti előadás fogja befejezni az eredetileg három napra tervezett műsort.* Igen melegen ajánljuk közönségünknek ezt az utolsó, mesés szépek ígérkező előadást, melynek részleteiről bővebben a kibocsátott szinlapok tájékoztatnak.

* **Jogász-majális.** Jogakadémiánk polgársága május 11-ikén pompásan sikerült majális rendezett Czemethen. Nem a résztvevők száma, hanem az együttlevő kis társaságnak virradt tartó fesztelen jókedve eredményezte azt, hogy ez az első ezidei tavaszi mulatság olyan kellemes hangulatban, sikerülten folyt le. Nem volna csoda egyébként, ha ezek a hagyományos jogász-majálisok egészen elmaradnának, mert a mult év óta érvénybe lépett tanító-beosztás, mely a jogakadémián május hó végére helyezi a tanfelügyelők befejezését, felette drágává teszi ifjúságunk előtt május hónap minden napját. Annál nagyobb elismeréssel vesszük tehát, hogy erősen elfoglal akadémiánk polgárságunk a komoly májusból kiszakít egy napot, a vigasság napját s ezzel együtt a régi jó idők emléke iránt is lerója tiszteletét, kegyeletét. Annak a mintegy huszonöt bájos leánynak ragyogó szemében ott is csillogott az elismerés gyöngye. A majális rendező s fáradhatatlanul kitartó táncosok legkedvesebb, legbecesebb jutalmaként Illatos, derült szép májusi idő kedvezett a majálisnak, mely úgy Eperjesről, mint a vidékről is repülő fogatokat hozott a kies fekvésű fürdőhelyre. A rendezőség élén Köhler Jenő jogásztudományi elnök buzgólkodott, a tőle megszokott figyelmességével, tapintatával.

* **A Sárosvármegyei Általános Népevelők Egyesületének tapolyi köre** május 20-ikán d. u. 2 órakor Tótszéken tavaszi körgyűlést tart, mely alkalmából a tisztelt kartársak és a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik. Tárgysorozat: 1. Megnyitó. 2. Gyakorlati tanítás; tartja *Harsányi Béla*. 3. A tanítói nyugdíj revíziójáról értekezik *Téglás Lajos*. 4. Népevelési értekezés; tartja *Kocsis János*. 5. Kisdnevelési értekezés; tartja *Dioszeghy Emma*. 6. Tagdíj-szedés. 7. Jegyzőkönyvek hitelesítése. 8. Indítványok. Bártán, 1901 május 6-ikán. *Schönvitzky Gyula* s. k., köri elnök. *Fedás Adolf* s. k., köri jegyző.

* **Magyar-Iszlai fürdő.** Ezen, városunk közelében fekvő s fölötté hathatós gyógyhatású fürdőt, mely éveken át nagyon elhanyagolt állapotban tengődött, a mult évben *Hanszly Pál* vendéglős vette meg örökáron. Mint ezen fürdő tulajdonosa, vissza akarván állítani annak jó hírét, Hanszly felhasználta a téli szünetet arra, hogy ezen kies fekvésű fürdőhelyet a modern követelményeknek megfelelően átalakítsa. Felhívjuk olvasóink figyelmét a fürdőtulajdonosnak lapunk mai számában közzétett hirdetésére.

* **Újabb remények.** Az eperjesi vasúti állomáshoz vezető s állami kezelés alatt álló közút-szakaszunk jelenlegi, bár elegendő mennyiségű, de erősebb forgalmi közutak kavicsolására nem alkalmas fedanyaggal való fentartása nemcsak a közforgalom iránt támasztható igények szempontjából, hanem az erős porkepződés miatt szépségeti és közegészségi tekintetből

is méltán kifogásolható lévén, az eperjesi m. kir. állam-építészeti hivatal javaslatára, az V. kerületi közúti kir. felügyelői teendőik ellátásával megbízott Szünyogh Dezső kir. műszaki tanácsos a szóbanforgó közútszakasz kőburkolattal leendő ellátásának eszméjét magáévá tette s nevezett hivatal az erre vonatkozó költségelőirányzat betérjesztése iránt megkereste. Minthogy azonban az említett kőburkolati munkák tekintélyes összeget képviselő költségei az illető állami közút ez ideig fentartási költségvetésében fedezetet nem találhatnak s azok csak az 1902. évi költségelőirányzat keretében lesznek felvehetőek, a kérdéses útmunkák csak a jövő év folyamán fognak eszközölhetőek. A tervezett útburkolatnál az öt-hat méter szélességgel előirányzott kocsiút faragott-kövekből, míg a padkák és útiárkok borkolata a város belterületén útburkolatokhoz használni szokott kövekből fog készülni. Egész közönségünknek elismerése és hálája kísérel a fent érintett szakköröket, ha már a közel jövőben tényleg keresztülvihetné a nagyfontosságú útépitést.

* **A posta találmányosága.** Morvaország egyik legkisebb falujában egy levelezőlap adatott postára e címzéssel: «An den bekanntesten grössten Waarenhaus» a nélkül, hogy a rendelési hely mejelöltetett volna. A zlini postahivatal Bécsbe küldte, azon négyesres kérdőjellel: Vielleicht Budapest???? A bécsi postahivatal a kártyát Budapestre küldte és, magától értetődik, hogy az országzerte ismerős legnagyobb áruháznak, a *Parisi Nagy Áruháznak* (Budapest, Kerepesi-út 38.) szolgáltatva ki. Öröndetes tény, hogy hazánk ezen vállalatnál is túlszárnyalta Ausztriát akkép, hogy annak hírneve még Morvaország legkisebb falujába is beférkőzött. De ez nem is csoda, mert a jónevű áruház nem kimélt semmi költséget, csak hogy a közönség minden igényét kielégítse. A nem rég megjelent főárjegyzéken kívül pünkösdre nyári cikkekben, mint: női blousok, leány-és fiú-ruhák, szalmakalapok, nyakkendők, cipők, derék-övek, mindenféle fürdőcikk, sport- és egyéb nyári játékok- és utazási cikkekben egy pórtárjegyzéket adott ki, melyet bárkinek szívesen bérmentve s ingyen megküld.

* **Az eperjesi ág. hitv. ev. theologiai ifjúság belmissziói egyesület** május hó 15-ikén a Kollégium nagytermében második vallásos estélyét tartotta, felette lélekemelő, következő szép műsorral: 1. Ének «Hálájával hű szívemnek...» ifj. Kapi Gyulától; szövege Tóth Istvántól. Énekelte Kapi Gyula tanár vezetése alatt az ág. hitv. ev. tanítóképző-intézet ifjúsága. 2. Szavaltat «Az árnyék.» Írta Csengey Gusztáv. Szavaltja *Csengey Gusztáv*. 3. Felolvasás. «Az 1604-ik évi XXII. törvényczikk története.» Írta *Gömöry János* koll. főgimn. tanár, felolvasta Palkó Gyula. 4. Szavaltat. «Magyar pap» Szabolcska Mihálytól Szavaltja *Jeszzenszky Gyula* theologus. 5. Ének. CIII. Zsoltár: «Áldjad én lelkem az Urat...» id. Kapi Gyulától. Énekelte Kapi Gyula tanár vezetése alatt az ág. hitv. ev. tanítóképző-intézet ifjúsága. A műsornak mindegyik számát nagy élvezettel hallgatta a nagyszámú művelt közönség s zajosn megtapsolta a szereplőket. A Csengey Gusztávnál által mélyen átérve, keresetlenül előadott szép költeménynek szerzőjét, Csengey Gusztávot, valamint a felolvasás szerzőjét, Gömöry Jánost lelkesen megtapsolták.

* **Népevelők ülése.** F. hó 9-ikén Plavnicea szép ünnepélynek volt színhelye. Ugyanis e napon ott tartotta a Sárosvármegyei Általános Népevelők Egyesületének felsőtartozai köre tavaszi köri ülést. A növendékek ünnepi ruhában gyűlekeztek az iskolában; innen a templomba mentek. Jelen voltak: Matavovszky Béla kir. tanfelügyelő, Bánó Árpád főszolgabíró, Brühl Menyhért kerületi esperes, Zsebráczky Géza palocsai plébános stb. Istenítészet után kezdetét vette a gyűlés a következő tárgysorozattal: A gyermekek elneveléséről a Himnusz. Utána Bercsinsky József lubotini tanító a gyermekekkel a «levegőről» gyakorlati előadást tartott. Ennek befejezése után Gajdos János helybeli tanító beszéd- és értelemgyakorlatokat tartott a növendékekkel. Mind a két gyakorlati tanítás beható eszmecseré után sikerültnek találtatott s jegyzőkönyvi elismerésben részesült. Ezután a tanulók hazafias dalt énekeltek. Erre következett Gajdos János tanítónak felolvasása *Milyen eljárást kell tanúsítani a tanítóknak a gyenge és lassú felfogású gyermekekkel szemben.* Utána Kecsethy Gyula berzevcei állami igazgató-tanító ült a felolvasó-asztalhoz. Értekezett *Az erkölcsi nevelésről.* Mind a két felolvasás érdekes s tanulságosnak találtatott s a *Kisdnevelés és Népköztudás* című szaklapban fog megjelenni. Indítvány merült fel, hogy az eperjesi tanítók internátusára vonatkozólag minden módot fel kell használni az alapgyarapítására. Nevezetesen: gyűjtőveik kibocsátása, hangversenyek rendezése stb. volna czél szerű. Az őszi köri ülés Palocsán lesz, mely alkalmával az ottani újonnan felépített állami elemi iskola is ünnepélyesen

fel fog avatni. Felolvasásra Krausz István köri elnök, gyakorlati tanításra pedig Kocsis J. péchújfalusi tanító vállalkoztak. A közebed alkalmával a vendégektől begyűlt 20 koronát az eperjesi tanító-internátus céljaira ajánlották fel.

* **Az Eperjesi Kuglizó-társaskör** május 12-ikén tartotta — a tagok élénk részvétele mellett — rendes évi közgyűlést. Elnöki megnyitójában *Smoligovics Szilárd* — a már nálunk is tündezőz felekezetieskedésre czélozva — hangsúlyozta a békés egyetértés s a testvéries összetartozás szükségességét, és helyesen utalt arra, hogy e társulattól a politikai és a vallási vitatkozás ki van zárva. A tartalmas megnyitót s annak a virágzó társaskör bel- és külviszonyaira vonatkozó jelentését örömmel és köszönettel tudomásul vették. Majd dr. *Szlávik Mátys* újból és visszavonhatatlanul kijelentette az alelnöki tisztségről való lemondását, a melyet, *Mérey Aurél* indítványára, a közgyűlés tudomásul venni volt kénytelen. Örömmel vette a közgyűlés a *Vogel B.* és *Kosák T.* által megvizsgált számadást s általában *Huss Armin* buzgó pénztárosnak a társasköri pénztár állapotáról szóló jelentését. Öt évi pénztárnoksága alatt a vagyon mintegy 5240 koronával szaporodott. Előterjesztését lelkes eljenzésekkel köszönte meg a közgyűlés. A tagok száma 109. Tíz tag a kötelezvény díjával hátralékban van. Tagsági-díjakban 106 korona hátralék az ügyésznek adatott át. A társaskör vagyonmérlege: 11,047 kor. 25 fillér. A költségelőirányzat 1164 kor. szükséglettel, 1240 kor. fedezetet s 76 kor. többletet tüntet föl. A pénztárosnak a fölmentvény megadott s neki a jövőre nézve is bizalmat szavaztak. Az alapszabályok módosításának s a szöveg végleges megállapításának ügyét a tagokkal való előzetes megismertetés után egy rendkívüli közgyűlésre bízták, a melyen az alelnöki tisztséget s a megüresedett választmányi-tagsági helyeket is be fogják tölteni. Leles eljenzésekkel vette a közgyűlés *Szinyei Merse István* díszelnök levelét. *Az Oszwald Béla* által szerkesztett jegyzőkönyv hitelesítésére *Mérey Aurél* és *Sztankay László* kéretett föl.

* **A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesületnek** 1901. április 15-ikén tartott közgyűléséhez intézett s *Lukovits Aladár* titkár által szerkesztett évi jelentése az 1900. évi működéséről, e napokban nyomtatásban megjelent. *Úgy Piller Kalman* elnöki megnyitója, mint a titkár évi jelentése hű képet nyújtja az egyesület szükségességének és lelkes, odaadó munkásságának. Az evkönyv híven beszámol *Darányi Ignác* miniszternek üdvözléséről, a tisztviselőkről, az igazgató-választmányról (30), az ülésekről és értekezletekről s a képviseltesekről. Továbbá közli a nevezetesebb határozatokat, a fontosabb felterjesztéseket, leírja a gazdasági egyesületnek a kassai orsz. gazdakongresszuson való élénk részvételét, ismerteti az eperjesi gazdasági szakelőadásokat, a szakismeretek népies terjesztését, a héthársi és felsőszvidniki szarvasmarha-díjazást, s az eperjesi lópatkolási tanfolyamot. Behatóbban ismerteti a jelentős az egyesület közgazdasági tevékenységét, annak emelése érdekében tett fölterjesztés szövegét s a közgazdaság különböző ágait. A mérlegszám 118,286, a veszteség- és nyereség-számla 19,881 koronát tüntet föl. Az egyesület egy szakkönyvtárnak létesítésére is nagy gondot fordított. A művek száma 372. A kormány készpénzben 3950 korona államsegélyben részesítette az egyesületet. Az 1900. évi vagyoni állapot 21,330 kor., a pénztári forgalom 11,379 kor. bevétel s 10,613 kor. kiadást tüntet föl. A költségelőirányzatba 12,815 kor. bevétel, illetve kiadás van fölvéve. A tagdíj-hátralék 2538 korona. Az egyesületnek van 19 alapító-, 89 rendes-, s 125 kedvezményes-tagja. Az április 15-iki közgyűlés jegyzőkönyve zárja be a rendkívül tartalmas és tanulságos évi jelentést.

* **Testi fájdalmakon** sokan jó kedvük által humorral túteszik magukat. De ez soká nem segít, különösen rheumatikus fájdalmaknál más segítség után kell nézni. E fájdalmak ellen egy szerre figyelmeztetnek bennünket, a mely igen ajánlatosnak tünik fel. Ezen szer a *Kvizda Ferencz János* korneuburgi kerületi gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által előállított *köszvény-fluid*, mely fizamok, izom és izomszálak merevülései és görcsök ellen, továbbá erősítőül, elő- és utóerősítőnek nagy feredalmak, hosszú gyaloglások stb. alkalmával sikeresen alkalmaztatik. Sok elismerő levél és okmány áll e szer hatásáról betekintés végett rendelkezésre.

* **A Sárosvármegyei Gazdák Fogyasztási és Ertekesítési Szövetkezete** — mint lapunk mult számában említettük — *Darányi Ignác* földművelésügyi minisztertől, a szövetkezeti tevékenység e lelkes barátjától, 2000 kor. államsegélyben részesült. A midőn ez adattal multkori közleményünket helyesbítjük, röviden jelezni kívánjuk azt a kérvényt, a melyet a Szövetkezet elnöksége a

miniszterhez intézett. A kérvény hangsúlyozta az utolsó évtizedek súlyos gazdasági viszonyait, a mostoha talaj és klíma káros befolyását s a középbirtokos- osztály rohamos elszegényedését, a mi a szövetkezeti eszmének praktikus alkalmazását tette szükségessé. A tagok létszáma volt a múlt év végén 2515 s ezek közül legalább 2300 kis-parasztgazda, képviselve a megye összes vidékeit, majd minden községét, kik több mint 30 falusi fiókraktárból vásárolják szükségleteiket. Az első üzletév pénztári forgalma volt 550,000, a második 580,000 korona és így tovább. Két év alatt már 5000 korona tartalékalapot is gyűjtött. Legújabbán már saját háza is van, a melyet Kazinczy Mandótól 24,000 koronáért megvett s a melybe 5000 koronát befektetett.

* **Legjobb orvosság.** Mindazok, kik gyomorhaj, étvágytalanság, rossz emésztés, májfadalmak, kólika, vérszegénység, ideges fogfájásban szenvednek, használják a világhírű *Pserhofer vértisztító labdacsokat*, melyek teljesen ártalmatlanok, gyorsan és biztosan hatnak és a legelsőrangú orvosok által ajánlatnak. Hasznos szolgálatot vélnék tenni t. olvasóinknak, ha e kitűnő szert b. figyelmükbe ajánljuk. 1 tekercs, mely 6 doboz a 15 labdac, 1 frt 05 kr. A pénz előleges beküldése után 1 tekercset 1 frt 25 kr.-ért, 2 tekercset 2 frt 30 kr.-ért, 3 tekercset 3 frt 35 kr.-ért küld bérmentve Pserhofer J. gyógyszerészre, Bécs, I. Singerstrasse 15.

* **Tolvaj kereskedőség.** *Huszarszky Gyula* kereskedő segéd Vizi Domokos kassai nagykereskedőnél volt alkalmazásban. A beléje vetett bizalommal azonban rítul visszaélt, a mennyiben néhány száz forintot elikkasztva, megszökött. A csendőrség hosszú nyomozás után végre ráakadt s a közeli Somos községben elfogták. A sikkasztott összegből már semmi sincs meg, elköltötte azóta. Most az ügyészség börtönében várja megérdemelt bünhődését.

* **Zempléni Árpád.** A napokban egy új könyvet hozott számunkra a posta. Nagy, szép és olcsó könyv ez, olyan, a melynekhez Zempléni Árpád szoktatta a magyar olvasóközönséget. Ez az új munkája verses lírai regény. A magyar bohémvilágban játszik. Hősei Énéasz festő és Didó, a «Kárhágó városához» címzett bormérés tulajdonosnője. Szerelmük derűs-borús története a regény tárgya. S mint afele szerelmes regény, legnagyobb részét lírai versekből van összeállítva. Hatalmas nagy képek, viharos szenvedélyek s végzetes gyász váltakoznak benne. Rendkívül érdekes és minden ízében eredeti munka Zempléni Á. «czigányregény»-e. Az érdekes tartalmat négy szép műmelléklet emeli, melyeket Tóth István, ismert kiváló szobrász készített a könyvhöz — illusztrációkban. Énéasz és Didó domborművű arcképe, a Kárhágó korcsma bejárata és Didó síremléke ez a négy szoborkép. Nagyon sikerült valamennyi. Ez az első eset, hogy magyar könyvet szobrász illusztrált. Remélhetőleg e jó példának számos követője akad majd az illusztrálás ez új módjában nemsokára. A 200 oldalos vastag kötet bolti ára 2 korona; azonban előfizetés útján is kapható még a szerzőnél (Budapest, IX. ker., Czuczor-utca 8. sz.) egy koronájával Páratlan olcsóság! Melegen ajánljuk.

* **Színészből korcsmáros.** Csak nemrégiben mondott búcsút a közönségnek a kolozsvári színház egyik komikus színésze, a ki egykor az eperjesi színpadon is úgy, mint az életben egyaránt, kedveltette magát derűs humorával, s különösen mint fáradhatatlan mulató volt ismeretes. Ez a művész most a színpad hiányában buzgó látogatója a borméréseknek, a hol kedélyesen elkvaterkázik. És most nagyratörő ambícióval egy sikeres ügyletet kötött: kibérelte a Reitter-kert néven ismeretes nyári mulatóhelyet. Itt fogja a zöldelő lombok között legközelebb tanyáját felütni s a közönség, — miközben vígan hajtogatja a sörös-krigliket és görgeti a kugligolyókat, — bizonyára teljes meglepéssel fog élni ezen a színészből korcsmárossá átvedlett házigazdának: *Krasznay Andornak*. Így írja ezt az egyik kolozsvári helyi lap.

* **Szerelmi dráma.** *Szabó József* daróczi legény addig-addig járkált a szomszéd faluba, míg halálosan beleszeretett annak legszebb leányába, *Sisak Erzsibe*. A leány sem idegenkedett a legénytől s így mi sem állott útjába Szabónak, hogy megkérje a szép Sisak Erzsi kezét. Mintegy három héttel ezelőtt egy vasárnap reggel a jegyendőt is átalvitte a leánynak, hadd tudja meg már az egész világ, hogy ki lesz élete-párja. Csak arra kérte a leányt, hogy ne járjon mulatságba, ne beszéljen a legényekkel addig, míg be nem köti a fejét. Múlt vasárnap nagy mulatságot rendeztek a korcsmában, tánczra is készültek a lányok. Meghívták rá Sisak Erzsi is. A leány várta vőlegényét, hogy együtt menjenek, várta késő délutánig, mikor pedig látta, hogy nem jön, maga ment a tánczba. Nagyon jól mulatott, akár csak hajdanában. A legények pihenni

sem hagyták. Sisak Erzsi egészen megfedekezett a jegyendőről s mulatott kedve szerint. Szabó József a háttérben nézte a jelenetet. Mikor pedig vége volt a táncznak s mindenki hazafelé igyekezett, elvette eszt a féltékenység őrdöge: odaugrott a leányhoz s markolatig dőtte belé kését. Aztán elrohant, hogy feljelentse magát. A leány összerogyott, úgy vitték haza Szerencsére a szúrás semmi nemesebb részt nem talált s így néhány hét múlva felgyógyulhat sebéből. Hogy megtartotta-e a jegyendőt, arról hallgat a tudósítás.

* **Középkor.** Ha a Középkorra gondolunk, mindig sajátos érzés száll meg. Egy nagy történelmi korszakból sem csap úgy felénk az elmulás lehellete, mint ebből. Róma romjai és Görögország múzeumi műemlékei között járva, a görög élet támad fel előttünk, de a Középkor a leghalottabb időszak, a mely életét sokkal kevésbé tudta ránk hagyni, mint a klasszikus világ. Ha ennek a történetét olvassuk, közben gyönyörű képek, szobrok támadnak fel lelkünkben; egy fiatal, dúsgazdag életet élő nép az élet egész erejével támad elénk. Az ő életük oly gazdagon árad túl, hogy nem szállt sírba egy korszakkal sem. Itt rezg, itt vibrál körülöttünk a levegőben és az élet ideáljának látjuk azt az életet, a mit az ő színes hegyeik örökzöld fáik, kék egük alatt éltek át könnyű, lebegő, tarka ruháikban. De a Középkor nem hagyott ránk mást, csak elmúlt intézmények emlékét, hősök és királyok sírszobrát, lovagkor romantikus legendáit. Templom és kriptá, a mire gondolunk, ha a középkor jut eszünkbe. Hosszú, nyurga szobrok, reliefek, letört koronájú királyok és csonka kezű királynők reliefjei, a mint a homályos templomhajó falába illeszkednek és és márványszemekkel nézik az örökké nyíló rózsát az ablakon. Az oszlopokon erős páncélzú leventék sisakjukra dőlve, paizsukra támaszkodva aluszszák a szobrok ébredés nélkül való álmait. Csodálatos, vézna, nyurga szent-képek az oltárok fölött. Esetlen füstölők és örök-mécsék a templom félhomályában. Királynők himezte kazulák a sekrestyékben, kánzsás barátok a reflektóriumokban, a mint írják-írják, festegetik a szentek életét és a gonosz pogány költők verseit. A klastromokban apátságokban a «hiteles helyeken» vén frakturbetűs, nagy iniciális iratok porladoznak, nemesi címereket, hűbér-birtokokat ajándékozó pergamentek, aljukon olvashatatlan aláírás, a középkor furcsa nagy pecsét selyemzsinórán, rajta vágató lovas, kormány-pálcázás király, pástorbotos püspök. A mi élet a középkorban volt, azt mind magába szívtá az Újkor; a Középkornak csak a mumiája van meg. Pedig valaha élet bizsergett benne, eleven, fényes élet, de a mi benne maradandó volt, az átolvadt a mi korunkba és mi kitagadjuk az örökségből a Középkort. Erről a korról szól a *Nagy Képes Világtörténet* 109—110-ik füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczaly Henrik, egyetemi tanár. Egy-egy kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság, Budapest, Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

* **Ragados állatbetegségek Sárosvármegyében 1901. május 12-ikén.** *Veszétség:* makoviczai j.: Alsókomárnik 1 u.; szekesői j.: Lófalu 1 u., Hertnek 1 u. *Rühkor:* alsótarczai j.: Berettyó 1 u., Jánoska 1 u., Lapispatak 1 u., Patacskő 20 u., Vörösvágás 1 u., makoviczai j.: Alsópolyánka 1 u., Semetkőc 1 u.; sirokai j.: Kajata 1 u., Szentmihály 1 u.; szekesői j.; Magyararaszlavicza 1 u. *Sertésorbanos:* sirokai j.: Berki 6 u., Jánó 3 u., Osztrópataka 2 u.

ÚJ VASÚTI MENETREND

1901. MÁJUS 1-TŐL.

Eperjesről indulnak a vonatok:

Budapest	6:20 reggel.	Budapestre érkezik	1:30 délután.
felé:	10:40 d. u.	"	8:50 este.
	2:50 d. u.	"	10:—
	7:30 este.	"	6:35 reggel.
	9:59 "	"	8:15 "
Bártfa felé:	6:35 reggel.	Bártfára érkezik	8:42 délelőtt.
	5:35 d. u.	"	7:41 este.
Orló felé:	6:29 reggel.	Orlóra érkezik	8:20 délelőtt.
	2:20 d. u.	"	4:35 délután.
	5:21 d. u.	"	7:10 este.

Szepesség felé:

6:20 reggel. 10:40 délelőtt. 2:50 délután. 7:30 este.

Eperjesre érkeznek a vonatok:

Budapest felől:

6:19 reggel. 9:10 délelőtt. 2:14 d. u. 5:15 d. u. 9:58 este.
Bártfa felől: 2:07 délután. 9:43 este és hétfőn 6:09 reggel.
Orló felől: 10:30 délelőtt. 2:05 délután. 9:40 este, csak hétfőn és pénteken 6:06 reggel.

Szepesség felől:

9:10 délelőtt. 2:14 délután. 5:15 délután. 9:58 este.

CSARNOK.

„Barnum napja.“

írta: **Dr. Máriássy Béla.**

Ha korunk irányához híven, az egyes időszakokat jellemző eseményeik szerint jelöljük meg, 1901. évi május 14-ikét, Kassa és vidékére vonatkozólag egyedül «Barnum napja»-nak nevezhetjük.

Barnum csodás híre bejárta már régen a világ minden zugát, hol a reklámot ismerik.

Hiszen Barnum a reklám atyamestere, s a reklám Barnum legfőbb ereje.

A reklám, melynek nyomán pajkos koboldok pattannak ki az emberi természetből.

E kis manók folytonos kételyeket sugdosnak fülnkbe s mikor felébresztették a kíváncsiság őrdögét, tovább incselkednek: Látod! nem tudsz semmit. Szeretnéd látni, úgy-e?

Míg végre türelmünket vesztve, kimondjuk a döntő szót: «Megnézem».

S íme, mint a varázsige, eltűntek a kis manók. Eltűntek, mert befejezték működésüket s mentek incselkedni másokkal.

A reklám feltalálója nagy psychologus volt.

Barnum sikerének azonban a végtelen reklámon kívül, mely kiterjedt az utolsó kisközönség, még egy más, nagy hatású oka van: az, hogy amerikai.

Európai ember mutathatná ugyanazt, hirdethetné ugyanúgy — nem tudna annyi embert összecsiszítani, összebontatni.

De Amerika a csodák hazája, a mi onnan jó, annak csodásnak kell lennie; fel tehát, kinek keze, lába van, fel Barnumba!

Az ár megindult s hőmpölyög tova, ragadva magát, kit útjában ér.

Mint a méhraj vonult ki Eperjes város és vidékének közönsége az állomásokhoz.

«Eperjes város»-nál százon felüli ember várta a héthársi vonatot, s nevetett a markába, milyen szépen játsza ki a nagy állomáson felszállók százait, elfoglalva már itt kényelmesen a helyeket.

A vonat füttyül és berobog a kis állomásra.

Hogy megnyúltak a várakozók arcai, minő kifejezést öltöttek!

Igen, mert szép terveik füstbe mentek.

Az érkező vonat minden tülkéjéből 7—8 mosolygó, a jó vidéki tavasi légtől pirosított arc kandikált kifelé.

Szépen vagyunk!

Megelőztek!

Hát még a spekulánsok, a kik — kényelmesebb utazás reményében — I. osztályú jegyet váltottak, a milyen szépen húzódtak meg a III. osztályú deszkapadjain, éppen olyan örömmel fogadták a már kilencz utas által elfoglalt II. osztályú fülkébe való beszállásra szóló szíves meghívást.

Majd másképp lesz ez a nagy állomáson — reménykednek —, ott majd csatolnak kocsikat.

Eperjes állomás korlátait azonban csaknem szétfeszíti a várakozó «Barnum-láz»-as emberek tömege.

Egyesek ennek dacára kiszállanak a kilenczedmagukkal elfoglalt szakaszról, de csak azt érik el, hogy utóbb vágygylal tekintgetnek elhagyott helyükre, s teljes resignációval szuszakolódnak be egy, már tíz ember által elfoglalt szakaszba.

Az egész vonaton csak egy üres hely maradt, de az is csak azért, mert ember oda be nem fér: a kutya-coupe!

Egy csoport helynélküli utas dühösen támadja meg a kalauzt, mire az lelkinyugalommal nyitogatja ki sorba a szakaszok ajtóit. Minden szakaszban 9—10-11 ember szorong.

A bent ülők azonban — a kint maradtak szorult, ketséges helyzetét látva — megvigasztalódnak, sőt boldogoknak vallják magukat, hogy a pörkölő melegben jó szorosan bár, de helyhez jutottak; kaczagva hivatgatják a lennmaradtokat.

A kaczajjal megindul az élczek árja.

Jó vagy rossz-e az élcz? az nem kérdés, a Barnum-láz hevében mindenik gyújtó hatású annyira, hogy Kassára csaknem sülvé érkezünk.

Egyik-másik kövérebb polgártárs olyan volt a kiszálláskor, mint egy angol bélszín.

Hogy a közbeeső állomásokon szintén többen visszamaradtak, azt csak azért említem meg, hogy idegtassam az ajkairól elhangzott panaszokat: «Az igen tisztelt vasúti igazgatóság is gondoskodhatott volna kellő számú kocsikról, avagy ha az amerikai Barnumhoz viszi utasait, engedte volna meg, hogy utasai amerikaiasan ott válasszanak helyet a vonaton, a hol tudnak, ki a vaggon tetején, ki a futódeszkán.

Vagy talán az igazgatóság nem tudta azt, mit a falúkon a verebek is csiripelnek, hogy itt van Barnum.

Minél jobban közeledtünk Kassához, annál jobban fokozódott az izgatottság, nőtt a Barnum-láz, s a kíván-

csiság tetőpontra hágott, mikor a Kassa-állomásra befutó vonat mindkét oldalán, a távjelzőktől az állomás közepéig, csupa Barnum-kocsit láttunk.

Barnum! Barnum! Barnum! Ezt rikoltozták felénk valamennyien.

E tömege a Barnumoknak csaknem elkábított, csaknem megbolondított!

Idegeink megpattanásig feszültek már.

Kapunk-e jegyeket? Ezt az aggályt tükrözi minden arc, s a tömeg láttára kétely száll lelkünkbe.

A Széchenyi-réten ember ember hátán.

A milleniumi ünnepek pesti tolongását látom magam előtt.

Jegyet csak lábtiprás, bordatörés és agyonnyomatás veszélye mellett lehet váltani.

Az előrelátó gondos emberek, kik útközben büszkén mondogatták: «Oh nekem már van jegyem, két héttel ezelőtt jegyeztem elő» — csúnyát láttak.

Barnum nem azért amerikai, hogy a pénzzel jövő embereket elutasítsa, kimondta: «pénz beszél, kutya ugat, előjegyzés nem ér semmit, a ki fizet, azt nem szabad elutasítani.»

Végre van jegyünk. A hadvezér nem büszkébb az elfoglalt ellenséges zászlóra, mint a jegy-tulajdonos verítékekkel szerzett jegyére.

Jegy már volna, de hogy ebédet hol kapunk, az más kérdés.

Minden étkezéshelyiség telides-teli, csak a véletlen szerencse s a pinczerek eléggé alig meghálálható kegye juttat egy meleg harapás- s egy hűsítő kortyhoz.

Alig nyeljük le az utolsó falatot, az étlenek már kinéznek helyünkről.

A Forgách-utcát emberáradat özönlí el, ki gyalog, ki meg kocsin igyekszik Barnum felé.

A «Glaszi»-n, a felsőbb leányiskola előtti téren áll a híres amerikai tábor, két óriás s több kis sátrával.

A bemenetnél rémes a tolongás, mely többé nem fogy, csak növekszik az agyonnyomatottságig.

Az első, az állatseregletet magában foglaló sátor már meglep nagyságával.

A sok állat közül, melyeket az amerikai nagyhangúsággal «Csodák könyvé»-nek elnevezett katalógus részletesen leír, csak a legmeglepőbbeket emelem ki.

A 16 elefánt, melyek közül a 12,000 fontot nyomó «Fritz» egy valódi ósvilági lény, egy kolosszus, mozgó hegy!

«Bake» a víziló, melynek haragjában kitért száját kényelmes karosszéknek vélőd jól párnázott hízott nyelvvel.

Végül — ki első a nagy társaságban: a «sivatag királya», kinek láttára Petőfi «Rab oroszán»-ja jut eszembe: «hogy mersz piszszenni hitvány söpredék, — ha szét találja törni ketreczét, úgy széjjeltéphet, úgy széjjeltárogolhat, hogy a lelked sem marad meg a pokolnak!»...

Elsóbajtja magát, s a sóhaj túlzengí a tömeg moráját!

A csoda-emberek, — mind megannyi izetlenkedése a természetnek!

A hóbort gúnykaczaja a természet szabályai fölött!

Megannyi áthágása a széptan törvényeinek!

*

Lépjünk a czirkuszba. Óriás sátor. Mint valaki megjegyezte: elérne benne Sárosvármegyec egy évi termése.

S ez a hatalmas alkotmány s az egész telep két óra alatt teljesen készen áll! És nem teik bele ennél több idő s szétszedve, a vonatokon el van rakományozva!

Bámulatos pontosság, csodás ügyesség, gépszerű fejelem, utólrérhetlen elmés, egyszerű szerkezetek!

Csak így lehetséges ez óriás munkát oly rövid idő alatt elvégezni.

Nézetem szerint ez Barnum legnagyobb s egyetlen valódi csodája.

De vajjon mivel bírja keresztülvinni mindezt?

Ördögének kell lennie minden bizonynyal, — igen, ördöge van.

Zsebében a világ legnagyobb ördöge: a pénz!

A czirkusz három köröndjén s két szinpadán az előadás kezdetétől annak végéig egy perc szünet sincsen, folytonosan, kábító gyorsasággal követik és váltják fel egymást a mutatványok, míg a köröndöket körülfutó versenypályán az emberi és állati clownok bohóskodnak.

Labdarugó kutyák — a legszebb paródia — a tíz literes szoptató-üveget perc alatt kiszopó gyermek,

a fejet leszelő s visszarágasztó borbély, a malacson lovagoló clown — mind megannyi általános derűtséget keltő vásári mutatvány.

Az idomítójával birkozó óriási medve. Az idomított 16 elefánt. A bámulatos légtornászok.

A frakkban és estélyi öltözékben — szóval báliasan működő férfi- és női akrobaták.

Mindez oly mesés gyorsasággal rohan át előttünk, hogy szemünk káprázik s agyunkra nyomás ül!

Hunczut amerikai! tudja jól, mit csinál, mikor egyszerre ötfélet produkál.

— Nézd csak azt a birkozó medvét! — hallom jobbról. Odanézek.

— Be! sikerült ez a halálugrás! — szól egy másik. Arra fordulok.

— Ni! ni! Ah! Jaj! hogy csúszott le a japán fiúcska a ferde kötelen! — lelkesül mögöttem egy hölgy.

Persze, hogy a japánra tekintek.

— Ez szörnyű, a lábánál kapta meg! — riadoz valaki előttem. Csak természetes, hogy a légtornászra bámulok.

S az eredmény?

A figyelem megoszlott, s egy mutatványt sem néztünk meg alaposan. S úgy lehet, hogy kisebb czirkuszokban, hol egyszerre csak egyfélet mutatnak; hol mindent alaposan megfigyelve, bírálunk is alaposabb: éppen ilyen, sőt talán részben még jobb és szebb mutatványokat is láttunk már.

A mit másutt czirkuszban látni nem lehet, az a löverseny és a római kolosszeum-verseny.

A játékindet a kikiáltók árústják: «*Figyes előadás pogam tis kajsz!*» — hangzik szavuk.

Majd egy másik kikiáltó jár végig az ülőhelyek lejtőin, s szava messze bömböl a zajban.

Mert egyik sem kiabál természetes hangján, hanem bömböl, mintha az oroszántól tanulta volna, megmegnyújtja szavait — angol ízü szájölögetés mellett.

«*Amerik czirkusz lefelez lap nety darb tis kajsz!*» — üvöltöznek jobbról-balról, kínálgatva képeslevelező-lapjaikat.

Íme, figyelmét az ánzikskártya sem kerüli el. Annak révén is sarchol-egyét a közönségen.

A nagy előadásnak vége.

De az amerikai még nem telt be pénzünkkel.

50 fillér potom pénzért «variété»-nek elkeresztelt vásári zenemutatványokkal zúgja teli füleinket, míg nem egy malacz-nyelven elsivalkodott szerelmi nyilatkozattal ez is befejeződik.

Az előadás után egy résztvevőtől hallottam: «Legalább megláttuk, mennyi kíváncsi és mily sok csacsi ember van». Miután önmagát is beleértette, nyilatkozatát senki sértésnek nem veheti.

Midőn ma a Barnum-agyonnyomástól megszabadulva, nyugodtan gondolok vissza, önkéntelen feltolul a kérdés: vajjon az egész Barnumból mi maradt meg emlékezetemben?

Az óriás tolongás, a csodás ügyesség, a bámulatos élelmesség, s a nagy arányok.

Íme, egy darab Amerika!

De hogy tanultunk volna tőle, hogy okultunk volna belőle valamit, azt kövte hiszem.

Hiszen minderre ott a felelet: könnyű neki, mikor milliói vannak.

De hát valóban oly nagy úr az a pénz, hogy mindenre képes?

Nem, nem és ezerszer nem! —

Önök kétkednek tagadásomban?

Hát nézték volna meg a Barnum-előadás után a kassai színházban «Ocskay brigadéros»-t!

Hallgatták volna meg azt a tapsvihart, mely Tarics szavai után — «az akasztófa nemzetünk szent szimboluma lesz» — felharsant.

Hallgatták volna meg azt a kitérő lelkesedést, mely a «Hazádnak rendületlenül» s a «Rákóczy-induló» fenséges dallamai után a színház minden zúgát betöltötte.

Hallgatták volna meg azt a templomi áhítatos csendet, melyben a közönség nemzetünk imáját, a Himnusz hallgatta.

S lettek volna tanúi a hazafias lelkesedés azon orkánjának, mely a Himnusz megismétlését követelte.

Látták volna, mint állt fel a közönség mint egy ember s mint hallgatta végig nemzeti fohásunkat.

Érezték volna azt a csodás érzést, mely a színházat a hazafiság templomává avatta.

Mint lüktetett a szív, mint örült az elme, mint lelkesült a lélek!

Éreztük, hogy nem üres szó, de szívünk vérenek leghöbb, legmelegebb cseppje: a haza!

Hogy nem ridég önzés, de a legtisztább eszményi érzés: a hazaszeretet!

Ez az, mit pénzszel, Dárius kincsével megszerezni nem lehet!

Mihez oly kicsiny és mégis oly nagy kincs kell: egy *tiszta, erős szív!*

Óh, mily jól esett a Barnum kozmopolita, idegen, kalmár levegője után teljes szívvel, egész lélekkel fohász-kodni a «magyarok Istenéhez»...

«Isten áldd meg a magyart!»

Felelős szerkesztő:

Kiadótulajdonos:

Dr. Mikler Károly.

Kósch Árpád.

NYILT-TÉR.

Nur 1 Vortrag!

Dienstag den 21. Mai

Abend, präzise 6 Uhr

im kleinen städtischen Redoutensaal

Theologisch-biblischer

VORTRAG

für Israeliten

über die

Messianität Jesu

Gehalten von durchreisenden Missionären.

Entree für Herren u. Damen frei.

Vesebajoknál,
a hólyag bántalmainál
és köszvényénél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,

a Lithion-forrás

Salvator

kitünő sikerrel használtatik. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangu gyógyviz és diatetikus ital. Számos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi pozsga, máj- és veseizgatási tünetekben vagy húgy-savas vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy Sarlay Sándorné szül. gróf Nyáry Melánia úrnó tulajdonát képező, Eperjes város határában lévő szántóföldek, rétek, valamint korcsmahelyiség és gazdasági épületek folyó évi október hó 1-től haszonbérbe adatnak.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

Dr. Müller Bertalan,

eperjesi ügyvéd,
mint Sarlay Sándorné sz. gróf Nyáry Melánia úrnó ügyvédje.

Kérem jól átolvasni!

NINCS TÖBBÉ TYÚKSZEM!

Szegényeknek ingyen.

Még itt sohasem volt!

Európában egyedül elismert tyúkszem-specziálista:
LAZAREVICA KALYALOV ALEXIUS.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a tyúkszemírtást

török módszer szerint, gőzkészülék segítségével gyökerestül, minden fájdalom, vágás, égés vagy sebzés, úgy-szintén *veszély nélkül* eszközölöm, úgy, hogy a tyúkszem 24 óra alatt teljesen eltűnik.

A műtét a következőképen történik: első kezelés 10 percig tart, a másik 24 óra múlva 15 percig, melynek végétével a tyúkszem teljesen eltűnik és a bőr bársnyupuha marad. Az eltávolítás minden fájdalom nélkül történik. *Hat hónapi jótállást vállalom* arra nézve, hogy azon a helyen, a hol a tyúkszemet kiirtottam, más többé sohasem képződik. A jótállást a műtét díj képezi, melyet addig, a ki kételkedik, nem kell fizetni.
Szegényeknek — az expressz-zárgyűri kivételével, melynek ára 40 fillér — **ingyen.**

Itt csak néhány napig tartózkodom!

Lakásom: Berger-szálloda Eperjesen.

Rendelkezésre állok: délelőtt 8—1-ig, délután 2—6-ig
Szegényeknek délután 6—8-ig.

Tisztelettel Lazarevica Kalyalov Alexius

Kívánatra lakásra is elmegyek, pontos cím és idő megjelölésével.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment Capsici comp.

Egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik **küszvények, csúszás és meghúlések**nél. Silányabb utazatok miatt bevasárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” csevegőzsebre. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban üzgszólvan minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Buda-
pesten.

Richter F. Ad. és tarsa,
OSZÁK ÉS KIR. UDVARI SZALLITÓK,
Rudolstadt.

Holland-amerikai útírány: Rotterdam-New York

Legközelebbi hajó-indulás:
Potsdam: május 23-ikán reggel 4^{1/2} órakor.
Maasdam: május 30-ikán d. e. 11^{1/2} órakor.
Rotterdam: június 6-ikán d. u. 4 órakor.
Amsterdam: június 13-ikán d. e. 10 órakor.

Új kettősosavaru gőzhajók:
Rotterdam 8302 t., Statendam 10320 t., Potsdam 12500 tonna.

Árak: Az I. hajóoszt.-ban 264 kor.-tól feljebb) a kikötőből.
A II. 228 kor.-tól feljebb) a kikötőből.
III. osztály 185 kor. 40 fill. Bécsből.

Hajóoszt.-iroda: Bécs, I., Kolowratring 10. Fedézet-iroda:
Bécs, IV., Weyringergasse 7/A.

Fióki-irodák Ausztriában: Brünn, Innsbruck és Triest.

MIÉRT
van annyi utánzat?
MERT
a valódi EISENSTÄDTER-féle
Linoleum padló-zománcz

Bejegyzem a törv. bej. „Vaslovag” védjeggyel a legjobb és legtartósabb puha padlóknak és konyhabútoroknak bemázolására.

Az Eisenstädter-féle Linoleum padló-zománcz egy óra alatt keményre szárad, bámulatosan szép fényvel bír és tartósság tekintetében eddig fölülmúlhatatlan. Nagy elterjedtségénél fogva különböző hasonhangzású nevek alatt értéktelen utánzatokat hoznak forgalomba, miert is kerjen mindenki kizárólag csak Eisenstädter-féle „Linoleum padló-zománczot”, a törv. bejegyzett „Vaslovag” védjeggyel.

Eisenstädter Testvérek
lakk- és festégyára.

Kapható minden fűszer- és festék-kereskedésben.

Binder Albert utóda Stock Béla
szücs- és szőrmeárú-üzlete
Kassa, Kossuth Lajos-utca 4-ik szám.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni, miszerint néhai Binder Albert úr örökösaitől átvettem s azt „Binder Albert utóda Stock Béla” czég alatt saját számlámra folytatni fogom.

Sok évi tapasztalataim szakmában — melyeket külföldön szereztem — azon reményre jogosítanak, hogy az elődöm által megszerzett jó hírnevet s vevő-körének szíves bizalmát, szolid üzleti elvekkel s a megbízások gondos és szakavatott kivitelével, részemre is biztosítani s állandóan fenntartani sikerülend, — kérem t. Czímedet, miszerint a czég iránt tanúsított szíves bizalmát irányomban is fenntartani kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel Binder Albert utóda
Stock Béla
szücs-mester.

U. i. Minden, nekem gondozásra átadott szőrmenemű becsértékéig az Első Magyar Ált. Biztosító-társaságnál **tűz ellen** biztosítva van, s erről a fél külön elismervényt kap.

Ugyanott jó házból való fiú tanonczul felvétetik.

1441—1901. tkvi sz.
Árverési hirdetmény
kivonata.

Az eperjesi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Fescsák György végrehajthatónak **Novotni József** végrehajtást szenvedő elleni 600 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az eperjesi kir. bíróság területén levő Osztrópatak községben fekvő, az osztrópataki 8. sz. telekjegyzékben A. I., 1—11. sorsz. alatt foglalt 1/2-ad r. telekből s 5. öi. sz. házból B. 18. sorsz. alatt a B. 22. sorsz. bejegyzés szerint immár nagykorú Novotni Józsefet illető 1/2-ad résznyi jutalékára, vagyis 1/4-ad telekre az 1218 kor. kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1901. július 23-ik napján d. e. 10 órakor Osztrópatak község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak bánatpénzül 121 korona 80 fillért készpénzben vagy óvadékképes értékpapírral letenni. Kir. tvszék, mint tkvi hatóság.
Eperjesen, 1901. április 27.

Urbán Gyula,
kir. tvszki bíró.

Nelkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Pserhofer J. VÉRTISZTÍTÓ LABDACSAI

Évtizedek óta el vannak terjedve az egész világon s kevés azon eszméd, a hol ez a páratlan házi-gyógyszer hiányzik.

E labdacsokat az orvosok különösen az oly bajoknál ajánlják, amelyek nehéz emésztésnek s dugulásnak következményei, mint pld. zavar az apekeringszob, májfajdalom, szobantalmak, köllka, aranyér stb.

Vértisztító hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gyakorolnak **vérszegénység** esetében s az ebből származó bajoknál, mint **lúgos fejfájás, sápadt arca**. E vértisztító labdacsokat nagy előnye, hogy szeiden hatnak, fájdalmat nem okoznak s így a leggyöngyobb szervezetű biró egyének, sőt gyermekek is bátran használhatják.

1 doboz, mely 15 labdacsoból áll 21 kr.
1 tekerés, mely 6 doboz 1 frt 05 kr.

A pénz előzetes beküldése után bérmentve:

1 tekerés	1 frt 25 kr.
2 tekerés	2 frt 30 kr.
3 tekerés	3 frt 35 kr.
10 tekerés	9 frt 20 kr.

Egyedüli készítő és szétküldési főraktár:
Pserhofer J. gyógyszerész
Bécs, I. Singerstrasse 15.

Elterjedtségükénél fogva a labdacso a legkülönbözőbb alakokban és nevek alatt utánoztatnak, tehát mindenki csak Pserhofer J. vértisztító labdacsokat kerjen, s csak azokat valódiak, amelyek dobozainak fedetén a piros színből „Pserhofer” kézírása látható.

Nelkülözhetetlen házi gyógyszer minden családnál!

Tisztelt Asszonyom!

A világ legczélszerűbb és legkedveltebb mosóeszköze: a valódi „Lessive Phénix” mosópor, a mely a legtöbb kórházban, gőzmosóházban, kolostorban, nyilvános intézetek és előkelő háztartásokban nagy előszeretettel használattik.

Egy próba a valódi „Lessive Phénix” mosóporral meggyőződhet a rendkívüli előnyökről, pénz-, idő- s személyzet-megtakarításról és a ruha rendkívüli tisztaságáról.

LESSIVE PHÉNIX

A valódi „Lessive Phénix” mosópor hazai gyártmány, teljesen clormentes, jótállás mellett, ártalmatlan a fehérműre és csakis oly csomagokban valódi, a melyek egyedüli tulajdonosa J. PICOT, PÁRIS, aláírásával vannak ellátva.

Számtalan elismerő-levél. Kapható minden fűszerkereskedésben és drogériában, használati utasítással együtt.

Igazgatóság: Budapest, Károly-körút 19. sz.

Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

977. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A *tuhinai* államilag segélyezett községi elemi iskola épületének átalakítása, illetőleg helyreállítása alkalmával 3036 kor. 12 fill. költségösszeg erejéig teljesítendő munkák biztosítása céljából az 1901. évi június hó 10-ik napjának délelőtti 10 órájára a sárosvármegyei kir. tanfelügyelőség hivatali helyiségében, Eperjesen, Fő-utca 92. sz. a tartandó zárt ajánlati versenyárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhívának, hogy a fentebbi, legkésőbb 1901. évi október hó 1-ig teljesen elkészítendő és átadandó munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó, fenti költségösszeg után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5⁰/₁₀₀-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

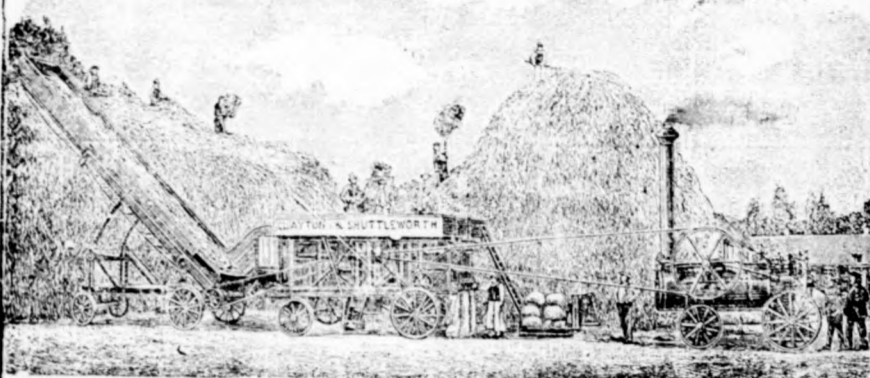
A szóban forgó munkákra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Eperjesen, 1901 május 10-ikén.

Matavovszky Béla s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Vázei-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-keszletek 2¹/₂ egész 12 lóerőig
továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozó, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecakavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint
nstra ingyen és bérmentve
küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb

locomobil- és cséplőgép-gyára.

Lovaknak, szarvasmarháknak s juhoknak igen ajánlatos baromgyógyász.-életrendi szer.

50 év óta a legtöbb istállóban sikeresen használják s a falás hiányánál, rossz emésztésnél, teheneknél a tej minőségének, a tejhozam fokozása s javítására bevált. Egy doboz ára 1 korona 40 fillér, 1/2 doboz 70 fill. Valódi csak a fenti védőjeggyel. — Kapható az összes gyógyszertárakban s fűszerkereskedésben. — Főraktár:

Franz Joh. Kwizda

cs. és kir. osztr.-magy., román kir. s bolg. hercz. udv. szállító, gyógyszerésznél Korneuburgban, Bécs mellett.

Nagy megtakarítás

osztálysorsjegyek vételénél!

A ki nálam a f. év május hó 22. és 23-ikán megtartandó húzáshoz 1/4 sorsjegyet rendel, annak a sorsjegyet az összes osztályokhoz bérmentve küldöm. A pénzbevitelések céljából postatakarékpénztári lapokat mellékelek, úgy, hogy tisztelt vevőimnek semminemű postakiadásuk nincs. A megrendeléseket legjobb postautalványon eszközölni, a bélyeg árát megtérítem.

Midőn pontos és diszkrét kiszolgálást biztosítok, kérem becses megrendeléseit minél előbb.

A sorsjegyek árai: Teljes tisztelettel
1/4 = 3 kor. **Klappholz József,**
1/2 = 6 kor. a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték főelárústója,
1/1 = 12 kor. Csacván.

— Szervusz pajtás! ugyan hová sietsz oly annyira?

= **Megyek a Fő-utca 51-ik számú házba,**

az öltönyömet viszem a mütisztító-intézetbe tisztítás és javítás végett, mert oly olcsón és jól csakis ott lehet tisztíttatni és javíttatni; hát kedves barátom, ha ezt tán még eddig meg nem tehetted, hát el ne mulaszd ezt megnézni és meggyőződni, hogy **férfi- és női-ruhákat**, egyszóval mindent, onnan **mint újat** kapod vissza. Kérlek hát, el ne mulaszd, arról magad meggyőződni.

Sikorszky Péter

mütisztító

Fő-utca 51-ik szám alatt, a «Fekete sas»-szállodával szemben.

HIRDETMÉNY.

Ő csász. és apostoli királyi Felségének legfelső elhatározása folytán ezennel megindítatik a **XXII-ik magyar királyi államsorsjáték**

rendezése. Az ezen sorsjáték után remélhető tiszta jövedelem közhasznú és jótékonycélokra fog fordíttatni. Ezen sorsjáték összes, 7691-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint **365,000 koronára** ragnak, és pedig:

1 főnyeremény	150,000 korona	10 nyeremény	à 1,000 korona
1 „	50,000 „	20 „	500 „
1 „	20,000 „	50 „	100 „
1 „	10,000 „	100 „	50 „
2 nyeremény	à 5,000 „	1000 „	20 „
5 „	2,000 „	6500 „	10 „

Az összes nyeremények készpénzben fizettetnek ki.

A húzás visszavonhatlanul **1901. évi június hó 28-ikán** Budapesten történik.

== **Egy sorsjegy ára 4 koronával van megállapítva.** ==

Sorsjegyek kaphatók: a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Csepel-rakpart, Vámpalota), a mely hatósághoz a megrendelt sorsjegyek ára postautalvánnyal előre beküldendő; továbbá: valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytűzsdében és váltóüzletben. Budapesten, 1901. évi január hó 2-ikán.

A m. kir. lottójövedéki igazgatóság.

Legtisztább, legnemesebb gyógyborok

betegágyasok, betegek és lábadozók számára.

Kimagasló erősítő

borok gyengült személyeknek.

Legjobb gyomor-betegeknek. Legfőbb-nomabb

dessert-borok

a

„Achaia“

bortermelő-ársulattól

Patras.

Legjobbakk:

Mavrodaphne (piros, édes). — Achaiér (fehér és nem édes). — Fehér Malvaster (édes)

Fő-képviselőség:

C. J. Schrauth, Bécs,

IX., Frankgasse 4.

Raktarak Eperjesen: Atlasz D. csemegekereskedése, Berger Samu kávéháza, Oszvald D. utóda: Csizsek Jenő csemegekereskedése.

„Schimandl-zár“

riadó biztonsági zár betörések ellen!

Szabadalmazva az összes államokban!

Egyedüli biztos védelem betörések ellen!

Fontos bankok, ékszerészek, kereskedők, gyárosok, háztulajdonosok, magánlakások stb. részére.

T. cz. ! A «Schimandl-zár», mely a betörők ellen az egyedüli biztos óvszer, egy csinosan fényezett ajtózárral, a melyet csupán az erre szolgáló kulccsal lehet kinyitni. A legcsekélyebb kísérletre, hogy ezen zárral idegen vagy tolvajkulccsal kinyissák, avagy az ajtó-részek betörésére irányuló kísérletre is: egy kalapács kapcsolódik ki, a mely egy villamos-csengővel érintkezve, ezt mozgásba hozza, illetőleg a megkísérelt erőszakos kinyitást riadó csengéssel jelzi. A betörés kísérletének megakadályozására szolgáló csengő tetszés szerint alkalmazható a cselédszobában, a házmesternél, vagy bármely más alkalmas helyen. Kívánatra ugyanazon emeltyűvel egy ugyanitt alkalmazott löveg is nagy durranással elsűthető, a mely az alvó szomszédságot is felriasztja. A «Schimandl-zár» mindenféle ajtón, ablakon, redőnyön, pincze- és padlásajtón, szóval mindenütt könnyen alkalmazható, a hol betörés elhárítandó, és feltétlenül megbízhatóan jelzi minden betörési kísérletet. A «Schimandl-zár», melyből ezek vannak már használatban, darabonként 15 koronába kerül.

Elő cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).
Arany-érmekkel kitüntetve.

Fohercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mézben föloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilónként 16 krtól fölfelé szállítanak és a mi a festék színtisztségét illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyszintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

PORTLAND-

ROMÁN CÉMENTET

és cément-pallólemezeket

legjobb minőségben készít

Benczúr Testvérek cémentgyára

Mogyoróskán.

Posta helyben. Zemplén megye.

Vigyázzunk a védjegyre!

Brady-féle Mariaczei gyomorcsépek

nagyserűen hatnak gyomorbajoknál, nélkülözhetetlen s általános ismert házi és népszerű étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehellet, felfújtás, savanyú felbűfögés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs, szűkülésnél.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomortúlterhelésnél ételkél és italokkal, giliszták, májbajok és hámorhoidáknál. Említett bajoknál a Brady-féle mariaczei gyomorcsépek évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. Bevásárlásnál csakis Brady-féle gyomorcsépeket kérjünk!

Központi szétküldési raktár: Brady-féle gyomorszer a „Magyar Királynak”, Bécs, I., Fleischmarkt.

A Brady-féle mariaczei gyomorcsépek valódiak kaphatók: Eperjes: Barts Emil és Molitorisz I. gyógyszerészeknél. — Hononna: Szekerák A. gyógyszer-nél. — Kis-Szeben: Widder Gy. gyógyszer-nél. — Lubló: Ignatovits A. gyógyszer-nél. — Szinna: Csizsár Árpád gyógyszerésznél.

Mindazon urak és hölgyek,

kik súlyt fektetnek valóban jó strapáz-ruhára, forduljanak egyenest az első beszerzési forráshoz.

Agráci daróc-posztó (Loden) világhírű,

miután az csak valódi természetes juh-gyapjából lesz előállítva, miért is jótállás mellett szintartó és átzáthatlan.

Czégünk különlegességei:

Női-ruhák: 120 cm. széles Styria durva szálú, minden színben, méterje — frt 95 kr.
Schöckel közép szálú 1 « 38 «
Hochlantsch finom szálú 1 « 58 «

Ferfi-öltönyöknek: 136 cm. széles: méterenkint 2 frt 75 kr. és 2 frt 95 kr.

Teveszór-daróc 160 cm. széles havelockok és téliköpenyekhez méterje 2 frt 30 kr.

Szétküldési osztály:

Erstes Grazer Kaufhaus,
Graz, Jakomini-Platz 13.

Minták ingyen és bérmentve!
Küldemények 10 forinton felül bérmentve.

Kereskedők, gyárosok, ügyvédek és általában mindenki részére a legjobban és legolcsóbban szerezh információ a

SECURITAS
Alapítva 1880.

Tudakozó iroda.
Tulajdonos:
Neumann Armin
Budapest
V., Kálmán-utca 12. szám.

MAGYAR-ISLAI FÜRDŐ MEGNYITÁSA.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a

MAGYAR-ISLAI FÜRDŐT

a kor igényeinek megfelelően átalakítottam s azt május 12-ikén már meg is nyitottam.

Dr. Boleman István fürdőtaná szerint Magyar-Isla 289 méter tengerszín feletti magasságban fekszik, 12° C hőfokkal.

A fürdő Sárosvármegyében, Eperjestől félórnyira, Alsó-Sebes községtől 10 percre fekszik; ligete közepén öt forrás lakad. Kis fürdőtelepet alapítottak itt e század első harmadában s elnevezték Magyar-Islának. Négy forrását az 1838-ik évben elemezték Wagner Dániel és Pantocsek. A Ferencz- és Léesz-forrás kénhidrogént tartalmazó keserűvíz, az Amália- és Ferdinánd-forrás sós.

E vizsgálatok szerint az iszlai források igen kevés ásványvíz s azon kevés források közé tartoznak, melyekről a külföldi irodalom mint nevezetes magyar ásványvízről emlékszik meg, és ha csak tíz magyar fürdőt nevez meg, ezek között van bizonyosan Magyar-Isla (Alsó-Sebes).

A kádfürdő- és lakószobák teljesen újonnan vannak berendezve és léghuzammentesek, — mind a négy ásványvíz-forrás ki lett tisztítva és újonnan felszerelve.

Bútorozott szobák teljes ellátással — napi 3 kor. 20 fillértől — kaphatók.

Kitűnő konyha-, jó italok- és legpontosabb kiszolgálatról gondoskodva van.

Társaskocsi-közlekedés naponta kétszer: reggel 1/2 8 és délután 2 órakor Eperjesről (Gubcsó-czukrázda előtt) — Vasúti állomás: Alsó-Sebes.

Midőn fürdőt a nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlanám, maradok

Kiváló tisztelettel

Hanzély Pál,
fürdőtulajdonos és -kezelő.

Házassulandók figyelmébe!

A fővárosi, előnyösen ismert

FODOR JÓZSEF

— bútorgyáros czég —

segédraktárait házlebontás végett a következő évnegyedig (f. é. augusztus hó 1-ig) kiüríteni tartozik, minélfogva elhatározta, hogy az óriási mennyiségben felhalmozott — saját műhelyeiben készült bútorzata t úgymint: teljes hálószobákat, ebédlőket és szalonokat a fentnevezett időig önköltségen árúsítja.

Elárúsítási telep kizárólag:

Budapest, V., Nádor-utca 2. szám (József-tér sarok)

Kitűnő jó munkáért a legmesszebbmenő szavatosság nyújtatik.

Szabott árak engedmény nélkül, s így tártartás ki van zárva.

Fernolendit

ezipőkenőcs a legjobb fénymáz a világon, gyorsan koromfekete színt ad

Alapított 1832.

és a bőrt tartóssá teszi.

Mindenütt kapható!

Gyári raktár: Wien, I., Schulerstrasse Nr. 21.

Keil-lakk (Glaser)

legkitűnőbb mázó-szer puha padló számára. — Egy nagy palack ára 2 korona 70 fillér.
Egy kis palack ára 1 kor. 36 fil.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 1 kor. 20 fil.

Arany-fénymáz

képekreték stb. beanyozására. 1 kis palack ára 40 fillér.

Fehér „Glaser“-fénymáz

legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére. 1 kis doboz ára 90 fil.
1 nagy doboz ára 1 kor. 50 fil.

Mindenkor kapható:

Gallotsik J. Vilmos czégnél Eperjesen.